

SLOVENSKI GOSPODAR

Izhaja vsako sredo
Cene: Letno din 32—, polletno
din 16—, četrtletno din 9—, ino-
zemstvo din 64—
Poštno-čekovni račun številka 10.608

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO
Z MESEČNO PRILOGO „KMEČKO DELO“

Uredništvo in upravnništvo: Maribor, Koroška 5.
Telefon 21-13

Cene inseratom: Cela stran
din 2000—, pol strani din 1000—,
četrt strani din 500—, 1/8 strani
din 250—, 1/16 strani din 125—
Mali oglasi vsaka beseda din 1—

Dinarski dan za obmejne otroke

Slovenska Straža v Mariboru bo pripravila ubogim šolskim otrokom na naši severni meji božičnico. V ta namen se bo nabiralo v nedeljo, 19. novembra, po celi Sloveniji. Vsak Slovenec in Slovenka naj daruje vsaj 1 dinar za narodno mejo.

Naše organizacije bodo prodajale na dinarski dan posebne značke z napisom: **Trdna meja — varna domovina!**

Bog in narod!

Slovenska Straža.

Prepovejte krošnjarenje po kmetih!

Zadnji čas se nam tako godi, da bi morali biti mi kmetje kar doma in sprejemati obiske. Obisk za obiskom, pa fini gospodje pridejo in lepo govorijo. In pakete imajo s seboj. Ponujajo razno blago, hvalijo in prigovarjajo, da je kaj. Vedno več poročil pa je iz raznih krajev, kako so ti krošnjarji ogoljufali kmeta. Mene, ki to pišem, sicer niso, toda povem pa le tole:

Mi kmetje smo zoper tak način prodaje blaga. Krošnjarji nam nikdar ne prinesejo takega blaga, kakor ga dejansko plačamo. Potem, ko smo kupčijo napravili, pa izginejo in mi se ne moremo nikjer pritožiti, če so nas ogoljufali.

Ti ljudje tudi nobenega davka pri nas ne plačajo. Domač trgovec pa živi med nami, plačuje z nami davke in mi ga lahko tudi primemo, ako nam je napravil kako krivico pri kupčiji.

Poleg tega pa so ti popotniki navadno tudi agitatorji za vse, kar je na škodo našemu kmetu. Širijo razne govornice, plašijo ljudi, govorijo tudi v pohujšanje naše mladine, zablajo jo v svet, norčujejo se tudi iz naše vere. Čisto brez vsake kontrole hodijo na naš strošek okrog in nam delajo škodo.

Naša zahteva je torej: Vsa krošnjarija se naj prepove! Vsako postopanje teh popotnikov od hiše do hiše z raznim blagom naj preneha! Trgovina je sedaj itak pod nadzorstvom oblasti, ki je izdala uredbo o zatiranju draginje, nadzorovali bomo pa tudi mi kmetje sami in si dobro zapomnili trgovce, ki nam bodo šli na roko, in tudi tiste, ki bi nas v sedanji stiski izrabljali.

Oblast bo storila dobro, če to krošnjarenje res prav kmalu odpravi.

Značilno razmerje med Nemčijo in Rusijo

Kakor znano, je bila sklenjena med Nemčijo in sovjetsko Rusijo pred izbruhom sovražnosti med Nemci in Poljaki nenapadalna pogodba, ki bi se naj vedno bolj poglobljala in razširila na gospodarsko pomoč Rusije Nemčiji.

Začetkom novembra je bil pozvan k nemškemu kanclerju Hitlerju nemški veleposlanik v Moskvi grof Schulenburg, da je poročal o najnovejših dogodkih v Rusiji in predvsem o razmerju ruskih sovjetov do Nemčije. Schulenburg je izpovedal, da so ruska sodišča za zaščito države od podpisa nemško-ruske pogodbe podvojila svojo delavnost proti članom nemške manjšine. V zadnjih tednih je bilo aretiranih tri tisoč članov nemške manjšine v Rusiji zaradi suma vohunstva in veleizdaje.

Nemce najbolj skrbi pomanjkanje pogonske sile za avtomobile, letala in tanke. Ker hoče Nemčija od ruskih sovjetov predvsem petroleja, katerega je Rusija obljubila po nemških radio ter časniških poročilih, pravi zgoraj omenjeni nemški veleposlanik iz Moskve, da je bil imenovan za petrolejskega komisarja v Rusiji žid Kaganovič.

Kako je razmerje med nemškim narodnim socializmom in židovstvom, pa je vsakemu znano.

Bivši nemški finančni minister in svetovno znani gospodarski strokovnjak dr. Schacht je izročil te dni Hitlerju spomenico, v kateri je očrtal finančni položaj Nemčije. Dr. Schacht pravi v svojih izjavanjih, da še v ničemer ni videti ruske pomoči Nemčiji in je tudi malo verjetna!

Svobodna Avstrija na vidiku

Povod za razprave o vzpostavitvi svobodne Avstrije so dale izjave bivšega angleškega vojnega ministra Duffa Coppenjera, ki je izjavil po prihodu v Zedinjene ameriške države, da je eden izmed vojnih ciljev Anglije ter Francije tudi vprašanje poživitev svobodne Avstrije. Švicarsko časopisje je oznanilo javnosti, da je bil zadnje dni Oton Habsburški, sin bivše avstro-ogrske cesarice Cite, dvakrat na

obedu v družbi predsednika francoske vlade Daladiera. Vprašanje Habsburžanov je prišlo zopet na dnevni red, in sicer ne samo v tajnih pogovorjih, ampak tudi v širših krogih ter v pisanju mednarodnega tiska. Avstrijci, kateri so pobegnili ob priključitvi Avstrije Nemčiji v inozemstvo, so že organizirali posebno legijo, katera se bo začela v najkrajšem času na zapadnem bojišču boriti proti Nemcem.

Domača gruda

Gruda lega k počitku. Dala je po božjem blagoslovu in našem delu. Ni dajala vsem enako, niti ne enako dobro, toda dajala je. In kdo bi prešel leta nazaj, kar je dajala, kdo bi pregledal leta v bodočnosti, da bo še dajala tistim, ki jo bodo obdelovali.

Kako nekaj čudovitega je zemlja, gruda. To ni tovarna, ki more obstati in propasti. To ni hiša, ki se podere ali zgori, to ni blago, ki razpade. Zemlja je kakor nekaj živega, ki rodi. Gruda je naša kmetska delavnica, pa vendar ne taka, kakor delavnica obrtnika. Mi tu delamo, toda ne delamo sami, mi sejemo in orjemo, rasti daje pa Bog, a mi žanjemo. Naše roke, pa dež in sonce — in zopet bo gruda vstala iz počitka in bo vsa zazelenela v novo rast.

Ali ljubiš ti to svojo grudo? Ali se zavedaš, da te redi? Ali ji daješ, da ne bo opešala? Ali si ponosen nanjo, ker je lepo obdelana sredi sosedovih polj?

Veliko je še zemlje pri nas, ki še čaka ljubezni tistih, ki jih redi. Pozabljajo nanjo, z jezo in nejevoljo jo obdelujejo, s kletvijo na ustih hodijo po njej, vse terjajo od nje, a dajo ji ničesar. Veliko jih je, ki so zbežali z grude v mesto, celo v tujino, češ da jim gruda daje premalo.

Vsi, ki sanjate o svetu, da je tam po mestih lepo, da je v tujini dobro, poslušajte me: vaše sanje so lažnive! Vzljubite svojo grudo, ki edina ohranja v dnevih prevratov svojo zlato vrednost, svojo roditeljsko možnost. Nikar naj vas vaša goljufiva domišljija ne zablja od doma. V mestih ni lepo, tam je hladno, človek je človeku tujec, tam beračiš od tovarne do tovarne, tam si obesiš nase gosposke cunje, toda lačen si kot volk, tam visiš na 14 dnevni nitki zaposlitve in odpovedi službe. — Doma pa živiš svobodno življenje od leta v leto in vsak dan te čaka tvoja gruda, vedno živa in rodovitna, da te redi.

Vsi, ki sanjate o tujini, vprašajte jih, ki so se vrnili razočarani in revni. Vsi pravijo: če bi doma tako delali kakor smo morali v tujini, bi bili naši grunti kakor vrtovi. Nazaj domov! Pridi'e vsi, ki ste se razšli po mestih, pa tam stradate, grunt vas čaka in delo na njem! Vrnite se iz tujine, kjer ne najdete kruha, domača gruda ga bo dala, ako jo boste res gojili, res ljubili.

Naši grunti skupaj so naša sveta slovenska zemlja. Zato so dolžni vsi, ki jim je mar slovenske zemlje, da podpirajo nas kmete, ki čuvamo posamezne ogone te slovenske zemlje! Zato so dolžni vsi, da pomagajo mladim, da bodo našo grudo vzljubili, radi na njej delali, njeno rodovitnost zboljšavali in jo našemu narodu od roda do roda ohranjali!

Oče nebeški, Ti pa našo grudo blagoslavljaj!

Vojna

Zapadno bojišče

Napovedi o nemškem napadu na zapadu

Parkrat smo že pisali, da so zbrali Nemci na zapadnem bojišču okrog 80 divizij, s katerimi se bodo ob ugodnejšem ter bolj suhem vremenu lotili velike ofenzive. Po vesteh iz Berlina se je že podal kancler Hitler k nemškemu vrhovnemu generalnemu štabu, nastanjenemu v Godesbergu, znanem po lanskem sestanku med kanclerjem in angleškim ministrskim predsednikom Chamberlainom, ko je šlo za odstop češkoslovaških sudetskih krajev Nemčiji. S svojim prihodom v Godesberg je prevzel Hitler vrhovno poveljstvo nad armado, ki je zbrana za napad v velikem obsegu.

Ker je Nemčija pripravljena za odločilen sunek, se pojavljajo po časopisih vsa mogoča ugibanja o napadalnih nakanah nemške armade.

Italijanski vojaški strokovnjaki zavračajo one napovedi, katere strašljivo označajo, da bodo Nemci združene Angleže ter Francoze napadli preko strogo nevtralne Švice, Belgije ter Nizozemske. Ako bi nemška vojska resnično nameravala storiti tak korak, potem bi izvršila svoje priprave tako, da bi bile povsem tajne ter napad izveden čim bolj nepričakovano in iznenada. Pač pa italijanski vojni strokovnjaki ne izključujejo v zvezi z morebitno nemško ofenzivo možnosti, da bo nemška vojska nastopila z vojaškimi iznenadenji, na katera Angleži in Francozi niso pripravljani. Med iznenadenji bi lahko bili izredno težki tanki, oboroženi s topovi kalibra 15 cm in pa obstreljevanje francoskih in angleških postojank z izredno močnim, doslej neznanim razstrelivom, kakršno je bilo najbrž uporabljeno že tudi pri nemškem podmorniškem napadu na angleške ladje v pristanišču Scapa Flow na severnem Angleškem.

Glede omenjenih napovedi pa tudi francosko-angleški merodajni vojaški krogi izjavljajo, da je zavezniška vojska popolnoma pripravljena, da sprejme nemški napad. Zaradi nemške bojne nedelavnosti je imela francoska vojska dovolj prilike in časa, da je svojo Maginotovo utrdbeno črto še znatno izpopolnila, zlasti na tistih mestih, ki so se zdela v prvotni izgradnji prešibka. Francoske in angleške čete so stalno pripravljene in že nestrpnost čakajo, kdaj bodo Nemci prešli v pričakovani napad. Angleži imajo doslej v prvih črtah samo 100.000 vojakov, toda ti so najboljše opremljeni med vsemi vojaki na svetu.

Holandija ne zaupa nemškim zagotovilom o spoštovanju nepristranosti

Nemčija vedno zagotavlja, da bo spoštovala nepristranost Holandske, a kljub temu je objavil holandski uradni list 2. novembra ukaz, s katerim je razglášeno obredno stanje v celi vrsti občin vzdolž nemške meje, skozi katere gre holandska obrambna črta od nemške meje čez srednji Holandijo do Amersforda. Storjeni so že vsi potrebni koraki za izselitev obmejnega

prebivalstva. Holandska vlada se resno boji vdora Nemcev in je zato pripravila vse potrebno, da obmejne pokrajine takoj preplavi z vodo. Holandci bodo porušili v tem primeru nasipe Rena ter s tem spravili skoro vso nemško mejo pod vodo. Za poplavljenim ozemljem, skozi katerega je kretanje motoriziranih oddelkov povsem izključeno, leže glavne holandske utrdbene črte, katere neprestano izpopolnjujejo.

Poljski prostovoljci za zapadno bojišče

V poljske legije za zapadno bojišče se je prijavilo doslej okrog 500.000 vojakov. Prva divizija je že pripravljena za vojno. Poljski zunanji minister Zaleski v Parizu je izjavil, da bo razpolagala Poljska do prihodnje pomladi z 12 divizijami, ki se bodo borile na strani Francozov in Angležev na zapadnem bojišču.

Francosko vojno poročilo 2. novembra

pravi: Noč od zadnjega oktobra na prvi november je bila na zahodnem bojišču mirna, ta mir pa je bil samo uvod v pričetek velike razgibanosti nemškega topništva. Daljnostrelni topovi iz nemške Siegfriedove črte so pričeli bruhati točo granat na francoske kraje in položaje med mejo in francosko Maginotovo črto. Namen tega obstreljevanja je po vsej verjetnosti čiščenje ozemlja zaradi pripravljajočega se velikega napada. Čas miru se je na zahodni fronti nehal, čim se je vreme izboljšalo in se sedaj opaža vedno večja delavnost sovražnika, zlasti vzdolž reke Mozele in pa vzhodno od mesta Saarbrücken v dolini reke Bliese. Nemški topovi obstreljujejo tu francoske vasi, prometne zveze in prve utrdbe Maginotove črte.

Nemški naskakovalni oddelki

Francozi poročajo z zapadnega bojišča, da je sestavilo nemško vrhovno vojaško poveljstvo posebne naskakovalne oddelke, ki so v glavnem sestavljeni iz mladeničev 18 do 19 let. Gre za hrabre mlade narodne socialiste, kateri so pa brez vsake vojaške izkušnje.

Nemci najbrž preložili veliko ofenzivo do pomladi

Zgoraj poročamo, da so zbrali Nemci za veliko ofenzivo na zapadu 80 divizij, da

je prevzel Hitler vrhovno poveljstvo in da je bila kot priprava za napad otvorjena huda kanonada iz nemških težkih ter da-leč sežnih topov. Po vesteh 3. novembra pa se je kancler Hitler uklonil mnenju nemškega generalnega štaba in preložil nameravano veliko ofenzivo na zapadnem bojišču do prihodnje spomladi. Ta sklep je bil sprejet po dolgem proučevanju uspehov nemških napadov v teku preteklega tedna. Nemške čete so se spustile v napade vzdolž Mozele, pri mestu Saarbrücken in ob reki Bliesi, toda uspehi so pokazali, da je vsaka ofenziva ne samo na Maginotovo črto, ampak tudi na njene sprednje postojanke nemogoča, ako ni prej temeljito pripravljena z dolgotrajnim obstreljevanjem iz topov. Ako bi se kdo lotil ofenzive na Maginotovo obrambno črto brez predhodnega razrahljanja utrdb po topovih, bi bile izgube ogromne, uspeh pa nikakor ne siguran. Omenjene izkušnje so napotile nemški generalni štab, da je svojo napadalno namero opustil in prepričal o brezplodnosti žrtev tudi Hitlerja, dasi je bil do zadnjega za prehod v napad.

Fotografija ustvaritelja francoske obrambne črte

»Slov. gospodar« je objavil koj po izbruhu sedanje vojne natančen opis neprodorne francoske Maginotove obrambne črte, katere se ne upajo lotiti Nemci, dasi so pripravili za njen proboj ogromno ter z vsemi modernimi napadalnimi pripomočki opremljeno armado. Francoske znamenite zapadne utrdbe je ustvaril vojni minister Maginot, ki se je rodil leta 1877 v Parizu, a so bili njegovi starši iz Lorene. Ko je končal pravno-politične nauke, je postal 1905 guverner v francoskem Alžiru v severni Afriki. Pozneje je bil imenovan za poslanika ter podtajnika v vojnem ministertvu. Ob izbruhu svetovne vojne je bil navaden vojak pri 44. pešpolku, kjer je bil povišan v narednika. Pri srditih bojih za francosko trdnjavo Verdun, katere Nemci niso mogli zavzeti, je bil tako hudo ranjen, da je hodil samo še ob dveh palicah. Ko je bil od leta 1922 do 1924 vojni minister, je zastavil vse moči, da je prepričal vlado o potrebi zgraditve neprodorne podzemeljske obrambne črte napram Nemčiji. Dovoljenje za gradnjo utrdb je dobil šele leta 1929. Umrl je 7. januarja 1932, ko so bila utrjevalna dela v teku, a ni doživel njihove dograditve.

Dogodki na morju

Splošne ugotovitve o potopitvah in o moči treh velesil na morju

Poročilo iz Londona z dne 30. oktobra pravi: V preteklem tednu je angleška trgovinska mornarica zaradi napadov nemških podmornic izgubila za 21.000 ton ladij. V istem času je bilo zaplenjenih nemških ladij s skupno tonažo 19.500 ton. Izgube angleške trgovinske mornarice v oktobru znašajo skupno 65.000 ton, napram

156.000 tonam v septembru. V obeh prvih mesecih vojne je angleška trgovinska mornarica izgubila po tonaži samo toliko ladij, kakor v enem samem tednu nemške podmorniške vojne v letu 1917.

K zgornjemu poročilu o izgubah Angležev na morju v sedanji vojni in v letu 1917 je treba dodati, da ima Anglija v sedanji vojni z Nemčijo pod orožjem okoli 550 pomorskih vojnih edinic s skupno tonažo 1.500.000 ton, Francija okoli 250 edinic s

tonažo 600.000 ton, Nemčija pa 140 ednic s tonažo okoli 200.000 ton.

Varnost plovbe v spremstvu vojnih ladij

Angleško mornariško ministrstvo je objavilo 1. novembra natančne podatke glede varnosti pomorske plovbe v spremstvu francoskih in angleških vojnih ladij. Doslej je plulo v njihovem spremstvu po raznih morjih že 2500 zavezniških trgovskih ladij. Le osem jih je bilo potopljenih in še od teh pet v času, ko se še niso priključile skupinam tovornih parnikov, ki so pluli v spremstvu angleških rušilcev. Glede na to ugotavlja ministrstvo, da so bili pod zaščito angleškega in francoskega pomorskega orožja potopljeni od sovražnih ladij trije trgovski parniki.

Kaj pravijo odgovorni činitelji?

Izjavi angleškega predsednika vlade in zunanjega ministra

Dne 2. novembra je podal angleški ministrski predsednik Chamberlain na seji parlamenta običajno poročilo o tedenskih dogodkih. Glede govora ruskega komisarja za zunanje zadeve Molotova, o katerem poročamo na drugem mestu, je trdil gospod predsednik, da je prinesel razočaranje v Berlinu in jasne dokaze o zahtevah sovjetske Rusije. Rusija hoče mir in odstranitev nasilja v Evropi. Prav to in ničesar drugega hoče Anglija.

Zunanji minister lord Halifax je rekel, da Angleži že vsi čutijo, kaj hoče Anglija v tej vojni: mir in zasiguranje svobodne osebnosti vsakega Evropejca.

Iz raznih držav

Dalekosežne spremembe v italijanski vladi in fašistični stranki. Proslavi 17 letnice obstoja fašistične vlade v Italiji so sledile v prvi polovici minulega tedna dalekosežne spremembe v vladi in stranki. Odstavljeni so bili skoro vsi ministri, ki so bili na oblasti ves čas, odkar se je pričela politika osi Rim-Berlin uspešno razvijati, in so bili vneti zagovorniki tesnega sodelovanja Italije z Nemčijo. Zamenjan je bil celo glavni tajnik fašistične stranke, ki je bil osem let na tem mestu, in je predstavljal neposredno vez med vlado ter stranko. Odstavljen je bil tudi šef generalnega štaba in je zavzel njegovo mesto bivši abesinski podkralj ter zaupnik italijanske kronske maršal Graziani, kateri je bil ob izbruhu sedanje vojne odločno zoper bojevanje Italije na strani Nemčije, katera se je združila z boljševisko Rusijo. Velike spremembe v italijanski vladi in v vodstvu fašistične stranke so vzbudile v političnih krogih po vsem svetu največjo pozornost. — Ameriški tisk posveča veliko pažnjo spremembam v Italiji in jih razlaga kot trdnější poudarek italijanske nepristranosti in oddaljitev od politike, ki jo vodi Nemčija s sovjetsko Rusijo. Hitler poslednje more več računati na italijansko pomoč.

Italija snuje nenapadalne pogodbe na Balkanu. Iz grške prestolnice Aten so došla poročila, da bo v kratkem podpisana nenapadalna pogodba med Italijo ter Grčijo. Tudi med Turčijo in Italijo so že zaključeni razgovori glede nenapadalne pogodbe. Prav tako potekajo v najbolj pristranem razmerju pogajanja med Italijo ter

Zavest sile angleške zračne obrambe

Angleški poslanec Morison je imel dne 2. novembra v parlamentu govor, v katerem je izrekel o sili angleške zračne obrambe tole: »Zračna obramba Velike Britanije je tako močna, da se lahko upre najmočnejšemu pritisku sovražnika. V primeru nemškega napada letal v velikih množinah se sicer lahko primeri, da se nekaj letal pretihotapi v zaledje in prizade ne škodo civilnemu prebivalstvu, toda s tem nikakor ne bodo razmajali duha naroda in njegovo zaupanje vase. Če se bodo Nemci poslužili takšnega napada, jim bomo mi odgovorili z enakim na njihovih tleh.«

Bolgarijo. Nadalje se je izvedelo, da se italijanska vlada pogaja sedaj z drugimi balkanskimi državami za zaključitev sličnih pogodb. Tako se bodo Italija in balkanske države povezale s čvrsto verigo pogodb o nenapadanju ter morda tudi o medsebojni pomoči, ki bodo zagotovile mir na Balkanu. Proti zvezi balkanskih narodov pod vodstvom Italije dela na vse kriplje sovjetska Rusija, ki je že nahujskala bolgarske tajne organizacije, da so začele ubijati romunske kmete v Dobrudži, katero je morala Bolgarija ob prevratu odstopiti Romuniji.

Pisana pogodba med Anglijo ter Francijo. Zavezništvo med Anglijo ter Francijo doslej ni slonelo na kaki pisani pogodbi, ampak na medsebojnem dogovoru ter zaupanju. Ker skuša nemška propaganda ločiti Francoze od Angležev in le slednje smatrati za sovražnike, bo sklenjena te dni med obema velesilama tudi pisana pogodba, po kateri bo vsako sklepanje posebnega miru nemogoče.

Poljska vlada se je preselila. Poljska vlada se je preselila iz Pariza v Anzin ob belgijski meji, ki šteje 14.000 prebivalcev, na belgijskih tleh onkraj meje pa biva večje število Poljakov. Od poljske vlade ostane v Parizu samo še njen predsednik Sikorski.

Komunistična stranka v Švici po volitvah izpadla iz zveznega sveta ali parlamenta. Švica je imela 29. oktobra volitve v zvezni svet. Položaj v novo izvoljenem parlamentu se ne bo prav nič spremenil. Značilno in razveseljivo je, da je komuni-

Kar je jedrce
v orehu...

to je prazeni sladki
sladkor v vsakem zrnju

Kneippove
SLADNE KAVE

stična stranka pri volitvah čisto propadla in zgubila oba mandata, katera je imela doslej v parlamentu. Najmočnejša skupina so ostali radikalni demokrati s 50 mandati (prej 43), za temi pridejo katoličani 44 (42), socialisti 45, od socialistov odpadla skupina 4, združeni kmetje, uradniki ter delavci 21, liberalni demokrati 6 in neodvisni 9.

Nemška preseljevalna politika v zasedenem poljskem ozemlju. Kanceler Hitler bo izselil Poljake iz zahodnega dela zasedene Poljske. Na področju med mestoma Poznanj in Torun bodo naseljeni v prvi vrsti Nemci iz baltških držav in iz Galicije. Ker so gališki Nemci večinoma kmetje, jih bodo naselili po vaseh, baltški Nemci, ki so pa meščani, pridejo v mesta. Na ta način bo mesto Poznanj, ki je bilo doslej industrijsko in trgovsko mesto, dobilo večje število izobražencev in bo postalo nemško kulturno središče. Poljsko prebivalstvo v zasedenem poljskem Pomorjanskem ali v tako zvanem »koridorju«, je že bilo pozvano od nemških oblastev, da se takoj izseli. S seboj sme vzeti vsak posameznik le 25 kg prtljage.

Pogodba o preselitvi Nemcev iz Letonske. Večkrat smo že pisali, da je zahtevala Rusija, kakor hitro je dobila po zasedbi Poljske odločen vpliv na tri baltiške države, da se izselijo po Baltiku prebivajoči Nemci v Nemčijo. Iz Estonske in Litve se Nemci že izseljujejo. Proti koncu oktobra je bila v Rigi podpisana nemško-letonska pogodba o izselitvi že 700 let tam prebivajočih Nemcev. Pogodba je stopila z dnevom podpisa v veljavo in določa, da imajo letonski državljani nemške narodnosti do 15. decembra pravico, da sprejmejo nemško državljanstvo, morajo pa se potem tudi izseliti do tega roka. Mešani nemško-letonski urad bo uredil vse zadeve Nemcev na Letonskem.

Izjava ruskega zunanjega ministra Molotova o mednarodnem položaju. Zadnjega oktobra je bilo otvorjeno v Moskvi zasedanje sovjetskega parlamenta ali vrhovnega sovjetskega sveta. Navzočih je bilo okoli tisoč delegatov iz Evrope in azijske Rusije. Ob tej priliki je podal poročilo o mednarodnem političnem položaju z ozirom na skupno pot Rusije in Nemčije komisar za zunanje zadeve ali sovjetski zunanji minister Molotov. Za njegovo izjavo je vladalo obče zanimanje, ker je vse pričakovalo, da bodo njegova izvajanja dalekosežnega pomena z ozirom na sedanjo vojno ter njene cilje. Molotove težko pričakovane besede pa niso prav nič razčistile položaja. Komisar za zunanje zadeve

Amerika bo izvažala vojno blago

Rooseveltov predlog prodri v senatu in kongresu

V Združenih ameriških državah se je bil dolgotrajen boj za spremembo zakona, kateri je prepovedoval iz Amerike izvoz vojnega blaga vojskujočim se državam. Predsednik Roosevelt je hotel to prepoved omiliti in doseči spremembo zakona. Po več nego tritedenskih razpravah je prodrl predsednikov predlog najprej v senatu, nakar je bil predan v odobritev ali zavrnitev še kongresu ali poslanski zbornici. Kongres je zaključil razpravo o dovolitvi izvoza orožja iz Amerike v vojskujoče se države z glasovanjem 2. novembra. Za Rooseveltov predlog je glasovalo 244 poslancev, proti pa 179.

Ker je bil novi zakon sprejet z drugačnim besedilom v senatu in z drugim v poslanski zbornici, so obe besedili zenačili, kar je oskrbel skupni odbor senata in poslanske zbornice, ki je v Zedinjenih državah zadnja ustanova za končno odobritev zakonskih predlogov. Skupni odbor je sprejel soglasno novi zakon, nakar ga je pred-

sednik Roosevelt še podpisal in je stopil zakon takoj v veljavo.

Pomen Rooseveltove zmage

Rooseveltova zmaga v senatu in kongresu je najpomembnejše dejanje v mednarodni politiki, odkar je izbruhnila sedanja vojna v Evropi. Ukinitvev prepovedi izvoza orožja iz Amerike bo znatno olajšala stališče Anglije ter Francije. Angleška bo z novim zakonom dopolnila obrambo svojih dominijonov: Kanade, Avstralije in Novega Zelanda ter bo v njih izvežbala pilote za evropsko Anglijo. V najkrajšem času bodo postavili dominijoni Angliji za iz Amerike dobavljena bombna letala 25 tisoč letalcev.

Velike ameriške bombnike že dovažajo v shranjevališča angleških letalskih družb v Njujorku. Težki bombniki prihajajo iz ameriških tovarn ob Tihem oceanu in jih bodo v Njujorku pripravili za načeljno

pot v Anglijo. Prva ameriška bombna letala bodo poslana na francosko bojišče.

Strokovnjaki računajo, da bodo ameriške tovarne, ki zdaj sicer še ne delajo v polnem obsegu, vrgle vsak mesec več tisoč najmodernejših težkih bombnikov na trg, od koder jih bodo zahodne velesile odpravljale v Evropo. Ogromni ameriški bombniki so zgrajeni v prave zračne trdnjave in njih udarna sila je doslej neprekosljiva.

Ogromna naročila

Italijanska poročila so raznesla v svet koj po sprejemu novega zakona glede izvoza ameriškega orožja, da je bilo v Združenih državah napovedanih za 100 milijard dinarjev naročil iz raznih evropskih držav, katere so v položaju, da naročila lahko takoj poravnajo.

Anglija in Francija sta naročili 7500 letal raznih vrst, Švedska 500 ter Belgija 500. Anglija ter Francija sta povrh še naročili na tisoče motorjev za tovrstne avtomobile, ogromne količine razstreliv za bombe in razne druge vojne potrebščine.

Martinova nedelja in dinarska zbirka za novo bogoslovnico v Mariboru

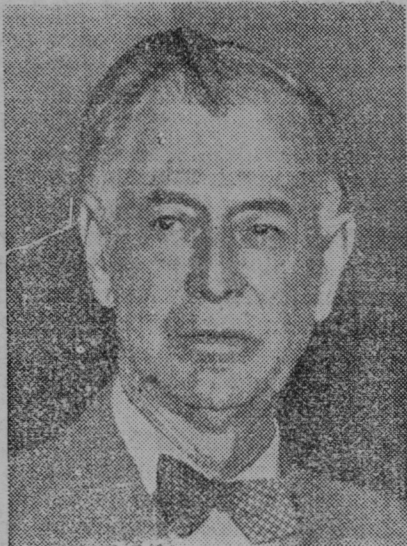
Martinovo nedeljo obhajajo Slovenci že stoletja s pokušanjem mladega vina, ki je prenehalo biti mošt, ki že vreže, lepo diši in šumi v čaši, da je veselje. Ko se razleze po žilah, se dvigne iz grl pivcev pesem: »Bog oče ga ustvaril...«, da raste veselo razpoloženje in narašča. Toda v družinah, kjer še trdijo stare navade, novo vino ne teče prazno, na mizo pride tolsta goska, ki jo je gospodinja že tedne prej pitala. Zakaj bi sicer upodabljali umetniki, zakaj bi slikali slikarji sv. Martina z gosko?

Pa kdo vpraša ob obloženi mizi in mlademu vinu, od kod na god tega svetnika taka gostija?

Pisatelj Finžgar je lani v »Naši Zvezdi« napisal o tem našim dijakom tele vrstice:

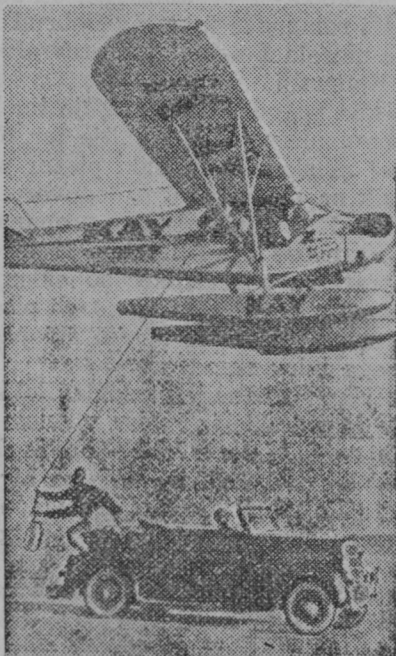
»Sv. Martin, ki mu je posvečenih toliko cerkva po slovenskem svetu, je po rojstvu res naš svetnik. Kot sin rimskega

polkovnika je bil rojen 316 v Panoniji, brčkone v današnji Subotici (Szombathely), torej na naši zemlji. Po odgoji v Paviji je že kot petnajstletni fant šel k vojakom — konjenikom v Galicijo. Še kot deček pa je bil skrivaj kristjan. Nekoč je jezdil v mrzli zimi proti mestnim vratom v mesto Amien. Tam je zagledal na pol golega revčka, ki se je ves tresel od mraza. Martin si sname dolg vojaški plašč, ga z mečem preseka, da polovico beraču, da se je ogrnil. Ljubezen do bednih je bilo bistvo vsega njegovega življenja. Ta ljubezen je bila ključ, ki mu je odprl srca vsega ljudstva. Kot dvajsetletni častnik je prosil, da so ga odpustili iz vojaške službe. Posvetil se je ves Bogu in ljudstvu. Zato ga je hotelo mesto Tours za škofa. Toda mnogi, tudi škofi so ugovarjali, češ da je tako preprost, niti las si ne mazili in češe. Ugovor ni zalegal.

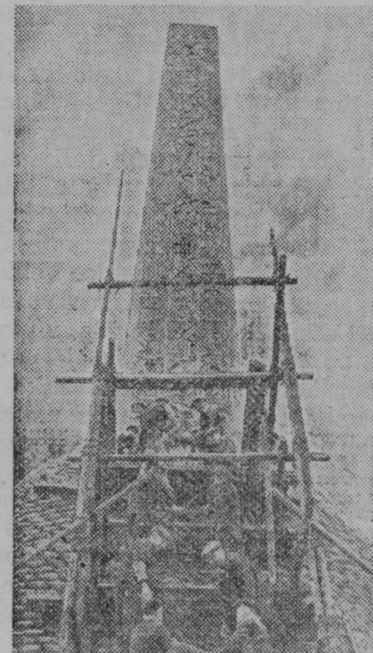

Ameriški senator Pittman se je najhuj vneto potegoval za spremembo zakona glede prepovedi izvoza vojnega blaga iz Združenih držav

je naglasil novo ustvarjene prijateljske odnošaje Rusije z Nemčijo, ki so povzročili temeljite izpremembe v svetovni zunanji politiki. Molotov je dalje oznanil svetu, da obnova Poljske v doseđanji obliki sploh ne pride v poštev in je brezglavo nadaljevanje vojne iz tega vzroka. Glede Finske je bil Molotov mnenja, da se Rusija zanima za to pokrajino, vendar pa noče osporavati njene neodvisnosti. Govorice o ruskih zahtevah napram Švedski in Norveški so po zatrdilu Molotova nesmiselne. S Turčijo je hotela Rusija samo skleniti pogodbo o medsebojni pomoči glede ozemlja Črnega morja, ki bi naj preprečila, da bi za primer vojne sovražne ladje priplule v Črno morje. Ob koncu svojih vodenih izvajanj o mednarodnem položaju je oznanil Molotov naslednja tri osnovna načela ruske zunanje politike: 1. proste roke Rusije v mednarodni politiki, 2. nadaljevanje politike ruske nepristranosti, 3. nadaljna pomoč Rusije v prizadevanju, da se sedanja vojna ne razširi, temveč omeji in Rusija upa, da bo žele v tem prizadevanju uspehe.

Ameriška letalca Schliepfer in Carrol se preskrbita po 85 urnem neprestanem letu iz avtomobila z benzinom

123 m visoki staro egiptovski obelisk, ki je postavljen izza Napoleonovih časov v Parizu, zavarujejo s peskom napolnjenimi vrečami napram letalskim bombam

Angleški kralj Jurij nadzira v Londonu protiletalske varnostne naprave

Ljudstvo mesta in okolice se je zbralo, ga zahtevalo za škofa in tudi zmagalo. Ljubezen so vračali za ljubezen.

Kaj torej z Martinovim vinom in gosko?

V srednjem veku so bili zelo trdi in strogi postji. Ni jih velevala samo cerkev. Tudi svetna gosposka jih je včasih strogo zahtevala. Tako so se na pr. začeli adventni postji, ki jih sedanji mlajši rod sploh ne pozna, takoj po sv. Martinu in so trajali do Božiča. Zato so si ljudje pred adventnim postom, na Martinovo, privoščili gostije z mladim vinom in gosjo, kakor je sedaj splošno navada, da na pustni torek, preden začnemo štiridesetdanski post, ob obloženi mizi vzamemo slovo od mesnih loncev. Strogi postji naših dedov so opešali, Martinova gosja večerja je ostala.

Toda ljubljeneec katoliškega ljudstva je sv. Martin postal in ostane radi svoje izrazite ljubezni do bednih in svoje krščanske dobrotelčnosti. Prav zato je izbrala tudi lavantinska škofija Martinovo nedeljo za dan zbiranja prispevkov za novo bogoslovnico v Mariboru!

Enajst let, odkar se je leta 1928. slavila 700 letnica obstoja lavantinske škofije, že zlagajo Lavantinci na Martinovo nedeljo dinarje za to zgradbo, ki je bila lani v surovem stanju dograjena. Sedaj se nadaljujejo dela v notranjosti stavbe, ki ne bo samo ponosen spomenik 700 letnice obstoja lavantinske škofije, ampak tudi spomenik vzajemnosti in radodarnosti duhovnikov in vernikov lavantinske škofije.

Ob veselem »šmarčvanju« naj torej Lavantinci tudi letos ne pozabijo dinarske zbirke za novo bogoslovnico, naj ne zaprejo svojih rok, ko pridejo nabiralci in nabiralke z nabiralno polo ...!

Pri korpulentnih ljudeh se izkaže naravna »Franz-Josefova« grenka voda kot zanesljivo in prijetno delujoče sredstvo proti zaprtju, katera se uporablja brez posebne dijetle. »Franz-Josefova« grenka voda se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in trgovinah z mineralnimi vodami.

Ogl. reg. S. br. 30.474/35.

Varčuj, a ne skrivaj!

Zapravljivost je na slabem glasu in tudi boljšega ne zasluži. Zapravljivec ne zna v svoji lahkomišelnosti preceniti vrednosti gmotnih dobrin za sebe in svojce. Zlorablja in zapravlja premoženje, imetje, hišo in zemljo, dokler ne pride do zadnje opore v življenju: do beraške palice. Na tako slabem in še slabšem glasu je lakomnost. Skopuhu najprijetnejše zveni v ušesih cvenk zlata in srebra, ni mu ljubšega papirja kot je bankovec, čim bolj višjevsoten, tem ljubši. Vse mu je na prodaj za denar: čast, beseda, poštenje, tudi duša. Med tema dvema nasprotjema je v sredi krepost varčnosti, ki je samopremaganje in obvladovanje nagonov z ozirom na porabo gmotnih vrednot (denarja, svetnih dobrin) po od Boga določenem in z našim razumom skladnem redu.

Varčnost pa ni samo krepost, marveč je obenem tisti način gospodarjenja, ki se izogiba prevelikih stroškov, ki z namenom, katerega kdo hoče doseči, niso v pravem razmerju, zlasti se varuje vseh nepotrebnih stroškov ter hoče dele dohodkov naložiti kot prihrank. Tak način gospodarjenja je vsakomur potreben že z ozirom na to, ker noben ne ve, kaj ga čaka v bodočnosti. Očeta v rodbini lahko zadene bolezen, nesreča, smrt, nezmožnost za delo, brezposelnost, člane rodbine patudi nezgoda, bolezen in brezposelnost. Če v takem slučaju ni kaj prihrankov ra razpolago, je vsa rodbina izročena bedi. Kdor hoče ustanoviti lasten dom, mora prej varčevati, preden začne z gradnjo. Če hoče kmetovalec izboljšati zemljo, nakupiti ži-vino, semena, stroje, ne bo mogel tega storiti brez varčevanja. Varčevanje je gospodarska moč. To nam je zopet poklical v spomin mednarodni praznik varčevanja dne 31. oktobra, ki se obhaja že 15 let.

Odločno pa je variti pred skritjem prihranjenega denarja. Kdor vzame denar iz varnega mesta v posojilnici, kjer dobiva obresti, ter ga skriva doma, ga izpostavi veliki nevarnosti, četudi smatra, da ga je skrnil na varnem kraju. Pri tem se je že mnogoteri prevaril. Te dni je bilo v časnikih čitati, kako je nek kmet v maribor-

200 let star mlin na veter kot opazovališče na zapadnem bojišču

Nemški mornar opazuje z vojne ladje prihod angleške trgovske ladje

skem okraju skrnil denar doma, in sicer v kleti pod in za kamni. Izvohal pa je nekdo to skrivališče, ki ima dober nos za skriti denar. Odnesele je vsega. Ko so potem orožniki iztaknili zločinca, so našli od ukradenih tisočakov samo še nekaj stotakov. Nek drug kmet je mislil, da so njegovi bankovci najbolj varni, če jih skriva v kleti pod polno kadjo zelja. Tatovi jih tam res niso našli, toda kisla tekočina je iz kadi pronicala do bankovcev ter jih razjedla, da so razpadli na mnogo koščkov. Ko jih je kmet potegnil izpod kadi, so bili nekdanji bankovci kup koščkov papirja, ki so se držali skupaj ter smrdeli po kislem zelju. V podružnici Narodne banke, kamor je kmet prinesel svitek plesnivih in raztrganih tisočakov, so mogli sestaviti le nekaj bankovcev, vse drugo je kmet izgubil, premnogo pa je tudi izgubil na obrestih, ker je denar vzel iz denarnega zavoda. Velike nasprotnice skritega denarja so tudi miši, ki preizkušajo na shranjenih bankovcih svoje globalne sposobnosti, dokler naposled ne ostanejo same smeti.

Torej varčevati, pa ne skrivati! Kdor denar doma skriva, škoduje s tem, ne samo svojemu zasebnemu, marveč tudi narodnemu gospodarstvu. Denar je potreben domovini in njenemu gospodarstvu, ker je kakor kri, ki se pretaka po žilah gospodarskega organizma naroda in države. Kri ne sme nikjer zaostajati, tako tudi ne denar. Svojo pravo nalogo vrši samo tisti denar, ki je v prometu, ker le tak denar poživlja gospodarstvo. Ko so izbruhnile vojne zmede v nekaterih državah Evrope, so v naši državi, ki je, hvala Bogu, obvarovana vojne ter bo tudi tako ostala, nekateri ljudje izgubili svoje živčevno ravnotežje ter začeli dvigati svoj denar. Nepotrebno razburjanje, hkrati pa tudi zelo škodljivo. Večina se je že pomirila. Dvigi so ponehali, ljudje so začeli nositi denar nazaj v varno zavetišče naših solidnih denarnih zavodov. Tistim pa, ki še nekoliko omahujejo, boji postavljena pred oči primer Anglije. Angleška država je zapletena v vojno z Nemčijo. Ob izbruhu vojne so začeli nekateri res dvigati svoje naložbe po denarnih zavodih. Kriza pa je bila kmalu prebrodena. Sedaj javljajo posojilnice in hranilnice na Angleškem, da dvigi vedno bolj ponehavajo ter da nove naložbe presegajo dvige. Dokaz, da imajo Angleži dobre živce in močno zaupanje v svojo državo.

Kako pišejo . . .

»Jutro« si je prisvojilo metodo ljudi komsmate vesti: če si kaj zagrešil, laži in zanikaj. JNSarji — ali kakor koli so bili prej poimenovani — so storili nad slovenskim ljudstvom velik politični in gospodarski zločin, ko so ga vklebili v spono beogradskega centralizma. Ker se upravičeno bojijo, da bi se politično osvobodeno in samostojno slovensko ljudstvo nad JNSarskim izdajstvom maščevalo, so ponudili

njegovo usodo Zagrebu, ki naj bi prepričal, da ne bi udarci slovenskega ljudstva prehudo padali po grešnih JNSarskih hrbtih. Kako pa se »Jutro« za slovensko samoupravo navdušuje, dokazuje njegovo iskanje in drobljenje navideznih razlogov, ki bi naj govorili zoper gospodarsko in finančno samostojnost Slovenije. Kje je torej laž in hinavščina doma?

Novice

Nesreče

Delavca zadel kos železa v prsa. V strugarni železniških delavnic v Mariboru je odletel s stružnice težek kos železa in je z veliko silo udaril v prsa 27 letnega Pavla Semenč, katerega so prepeljali reševalci v bolnišnico.

Pri metanju si zlomil nogo. Janez Šprah, 23 letni dninar iz Podlehnik pod Ptujem, je preizkušal svojo moč ter spretnost na ta način, da se je metal s svojim prijateljem. Šprah pa je pri metanju tako nesrečno padel, da si je zlomil nogo.

Razne prometne nesreče. V Hočah pri Mariboru je povozil neznan tovorni avtomobil 44 letnega viničarja Jožefa Zamzeja iz Radvanja v mariborski okolici. Viničar je šel kraj volov ob vozu, ko je privozil mimo tovorni avto, ga podrl in šel čez njegove noge ter mu jih zlomil. Brezobziren avtomobilist je po storjenem dejanju pobegnul ter pustil ponesrečenega viničarja ležati sredi ceste. — V Krčevini pri Mariboru je padel s kolesa ter si razbil glavo, da je obležal v nezavesti, 26 letni soboslikar Mirko Vuzem iz mariborske Vojšniške ulice. — V okolici Maribora je zašel pod avtomobil delavec Franc Vinčič, kateri je dobil nevarne poškodbe in hud pretres možganov. — Na strmi cesti

ob Dravi je padel 73 letni posestnik Janez Žolger iz okolice Makol pod voz, kojega kolesa so mu zlomila več kosti. Našteti ponesrečenci so se zatekli po zdravniško pomoč v mariborsko bolnišnico.

Drevo ubilo 70 letnega delavca. V Ceršaku ob Muri gradi tamošnja tovarna novo cesto. Pri skupini delavcev, katera podira drevje, je bil zaposlen tudi 70 letni delavec Friderik Jager iz Ceršaka. Izpodsekano drevo je padlo na Jagra in ga je tako hudo poškodovalo, da je par minut po nesreči umrl.

Obstreljen ženin. Jožef Kamenšek, 22 letni km. čk. dninar iz Velike Lipoglave pri Ločah, se je vračal od poroke. Na povratku so napadli svate psi nekega posestnika. Ker so se skušali napadeni obraniti popadljivih živali, je začel lastnik psov iz samokresa streljati proti svatom. Nesreča je hotela, da je zadela krogla ženina v desno stran prsi in ga nevarno ranila.

Mlad kočevski voznik in družinski oče smrtno ponesrečil. Franc Hutter, 30 letni kmet in voznik s Hriba pri Koprivniku na Kočevskem, je čisto blizu svojega doma iz nepojasnjenega vzroka strmoglavil s parom konj ter vozom v občestni prepad. Hutterja so našli drugo jutro mrtvega z zlomljeno hrbtenico, konja pa nista imela hujših poškodb in so ju odgnali do-

mov. Smrtno ponesrečeni zapušča ženo ter dva otroka.

POŽARI

Na Hajdini pri Ptuju so doživeli v eni noči kar tri požare, ki so uničili tri domačije. Goreti je začelo okrog polnoči pri posestniku Jakobu Cafuta na Sp. Hajdini. Komaj so domači in ptujski gasilci ogenj zajezili in so se gasilci iz Ptuja odpeljali, je bil v ognju dom Franca Sitarja, nekoliko proč od Cafutove domačije. Od Sitarja je preskočil ogenj še na gospodarsko poslopje posestnika Franca Megličarja. Omenjenim trem posestnikom je vpepelil ogenj s poslopji tudi živež, krmo ter orodje. Škode je za četrto milijona in je le delno krita z zavarovalnino. Hajdina je bila letos obiskana od 15 požarov. Vsi so prepričani, da imajo Hajdinčani v svoji sredini peklenko zlobnega požigalca.

V Savcih pri Sv. Tomažu pri Ormožu je pogorelo 40.000 din vredno poslopje posestniku Antonu Šnajderju.

V vasi Skorba pri Ptuju je vpepelil ogenj gospodarsko poslopje posestniku Jerneju Kolariču. Hišo so rešili. Škode je 35.000 din. Kolarič je tem huje udarjen po požarni nesreči, ker je pogorel pred tremi leti.

V Gomili pri Središču je zgorela 25.000 din vredna domačija posestniku Jožefu Kovačiču. Nesreča je za pogorelca tembolj občutna, ker so zgoreli vsi spravljani pridelki ter precej orodja.

Razne novice

Pogojni izpust kaznjencev. Iz mariborske kaznilnice je bilo pogojno izpuščenih 15 kaznjencev. Med temi sta dva, ki sta že bila obsojena na smrt, a pozneje pomiloščena. Dva od izpuščenih sta bila obsojena na 20 let, dva pa na 15 let.

Pri ljudeh, ki jih pogosto nadleguje zapeka, zaradi česar imajo vrenje v želočcu in črevih, pospešuje se temeljito čiščenje celokupnih prebavil s čašo naravne »Franz-Josefove« grenke vode, zaužite zjutraj na tešče. Z uporabo »Franz-Josefove« grenke vode se naglo odstranja belina z jezika, ki se nakopiči zaradi zapeke, obenem se pa doseže tudi boljši tek.

Reg. po min. soc. pol. in n. zdr. S-br. 15.485, 25. V. 35.

V mrežah greha

Zvečer se je utrujen in obupan vrnil v zavod Naše Gospe, da bi Alojziji poročal o svojem neuspehu. Medtem ko je čakal nanjo v govorilnici, je prišla sestra Benigna in ga vprašala, kaj je dosegel.

Ko ji je potožil, je odvrnila sočutno:

»Ljudje so trdi. Jaz bi vedela za en izhod, če biste z njim zadovoljni. Cerkovnik cerkve svetega Jožefa je star in potrebuje pomoč. Ali bi hoteli prevzeti to mesto, dokler ne najdete kake boljše zaposlitve? Plača sicer ne bo velika, a tudi delo ne bo težko. Razmišljajte o stvari in mi jutri sporočite.«

Štefan je ponoči razmišljal o sestrični ponudbi. Naslednjega jutra je povedal sestri, da sprejme službo. Sestra mu je nato povedala, da bo dobil petnajst dolarjev mesečne plače in brezplačno hrano v zavodu.

Štefan je bil zadovoljen s službo. Morda bi pri kakem šternovem zancu dobil boljšo službo, a zdelo se mu je, da se nikjer ne bi počutil tako srečnega. Ob jutrih je odpiral cerkvena vrata in jih zvečer, po odhodu zadnjega vernika, zapiral. Pometal in čistil je cerkev. Bil je tako rekoč varuh in oskrbnik tistega mesta, ki si ga je Kristus izbral za bivališče. Vsak dan je bil pri sveti maši in svetem obhajilu. Ob vsaki uri je mogel iti na obisk v cerkev, kjer je v tihi molitvi govoril z Jezusom. Tako se je še bolj približal Bogu. V njegovo varstvo so bile izročene tudi dragocene svete posode in obleke. Cerkev sv. Jožefa mu je postala drugi dom. Njegov svetilnik od tistega trenutka, ko

mu je Alojzija povedala, da je v njej srečala prvič njegovo mater in gospo Dugan.

Sobico je imel v sosednji ulici. Uredil si jo je skromno, stanu primerno. Dasi plača ni bila velika, mu je denar vendar preostajal. Tega je razdajal v cerkvene namene in revežem. V sobici je večkrat razmišljal in je vsak dan na novo ugotovil, kako je človek srečen, če je prost. Lahko stori, kar hoče.

Včasih je bil kljub tej ugotovitvi pobit. Ob takih prilikah mu ni bilo za delo. Zdelo se mu je, da je ves svet velika ječa. Nekega večera je bil ravno v takem razpoloženju, ko je zagledal Alojzijo, ki je šla iz cerkve. Hitel je za njo. Nato jo je spremljal proti zavodu. Spotoma se je vdal misli, ki se je nenadoma rodila v njegovi glavi, in je prosil Alojzijo, naj ostane njegova žena.

Ko je dekle odkimalo, je dejal:

»Ne zaslužim mnogo, toda če bi za vas moral delati, bi vse storil.«

Skoraj iste besede je govoril pred dvanaestimi leti Nini. Ko se je spomnil na to, je sramežljivo povesil oči.

»Štefan, pustiva to,« je resno dejala Alojzija. »Vem, da bi bila zadovoljna ob vaši strani, toda mislim, da se ne bom možila. V zavodu vršim tako delo, ki ga kdo drugi ne bi mogel tako opraviti. Razen tega pa sem se tako privadila življenju v zavodu, da ga skoraj ne bi mogla pogrešati. Najraje bi postala redovnica, toda sestra Benigna ne pusti. Pravi, da sem ji v večjo korist, če ostanem v svetu.«

Mož, ki je imel smolo.

Neki nepoklicani ribič je imel v okolici Hamburga posebno smolo. Sprva je imel sicer srečo, kajti nalovil si je iz nekega potoka lepo število živahnih postrvi. Ko se je pa hotel z njimi vrniti domov, je ugotovil, da mu je nekdo med tem ukradel kolo. Ves ogorčen je odšel do najbližje orožniške postaje in javil tatvino. Ko je poveljnik postaje zagledal v njegovih rokah lovilne priprave in postrvi, si je izmislil, da ga je tako mimogrede poprašal za ribarsko dovoljenje. Tega mož seveda ni mogel pokazati in tako so mu naložili še občutno globo za prepovedano ribarenje.

Morski volkovi

Morski volkovi so uničili že nešteta človeška življenja. Popolnoma v

Obžatovanja vredni slučaji

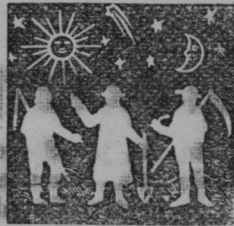
Motorno kolo ukradeno. Gostilničarju Ivanu Purgaju z mariborskega Glavnega trga je ukradel nekdo izpred Marijinega spomenika na Glavnem trgu 8000 din vredno motorno kolo.

Vlom v stanovanje posestnika. V Novi vasi pri Mariboru je bil izvršen vlom v stanovanje posestnika Leopolda Lorbeke. Vlomilec je vdrl najprej v verando, iz katere je prišel v kuhinjo. Tam je našel ključke za ostale sobe stanovanja, iz katerega je pokradel perilo in razno zlatnino, kakor žensko uro z verižico, uhane, več prstanov in broš ter dve denarnici s 140 din gotovine. Napravil je skupno 4000 din škode. Po vladu je vse skrbno zaklenil za seboj ter vzela ključke s seboj, tako da so morali potem domači sami vlamljati, da so prišli v zaklenjene sobe.

Tat ukradel dva nahrbtnika z novo obleko in perilom. Maks Grgorič in Ernest Šmemic, oba tesarja iz Mozlja na Kočevskem, sta bila letošnje poletje zaposlena pri raznih stavbah v Mariboru. Pred odhodom domov jima je ukradel neznan tat nahrbtnika, ki sta bila polna nove obleke ter perila, katerega sta si reveža nabavila s težko prisluženim zaslužkom.

Dvojna kazen in škoda. Neki posestnik od Sv. Ane v Slov. goricah je bil dogovorjen z vinskim trgovcem iz Maribora glede prodaje 1500 litrov vina. Financarji pa so pustili to vino preiskati. Preiskava je dooznala, da je bilo vino zmešano s hruševcem ter šmarnico. Vino je bilo zaplenjeno in posestnik bo imel opravka še s sodiščem ter bo dvakrat kaznovan in oškodovan.

Vse pride enkrat na dan. Kakor smo že poročali, so spravili orožniki na varno vlomilsko in tatinsko družbo Janeza Kosa iz Cogetincev pri Sv. Antonu v Slov. goricah. Aretacija je razkrila marsikatero doslej zagonetno vlome in tatvine po Slov. goricah. Med drugim je zdaj pojasnjena tudi velika trikratna tatvina, ki je bila pred

VELIKA
BLASNIKOVA
PRATIKA
je izšla
1940

tremi leti izvršena pri posestnici Kristini Flajsinger na Grabonoškem vrhu. Tatinska kompanija je odnesla vse, kar ji je prišlo pod roko, tako nad 100 litrov vina, več steklenic žganja in bučnega olja, različno gospodarsko orodje in posodo. Vlomilci so tedaj povzročili občutno škodo tudi s tem, da so razsekali dvojna vrata v klet in sobo, nadalje so razdrli štedilnik in razbili železne plošče.

Po pretepu v bolnišnico. V Veliki Zimici pri Sv. Barbari v Slov. goricah je prišlo zadnje dni do hudega pretepa, v katerem sta obležala radi udarcev s kolom po glavi 34 letni hlapec Ervin Zdov in 19 letni posestniški sin Alojzij Hrastnik. Poškodovanca so odpravili v bolnišnico.

Nevaren zabodljaj v hrbet. Jožef Roškar, 28 letni čevljarjski pomočnik iz Ženika pri Sv. Juriju ob Ščavnici, se je mudil v Golušaku. Na povratku proti domu ga je sunil neznanec z nožem v hrbet in mu ranil pljuča.

Posestniku ukradena konjska oprema. Pri Sv. Juriju v Slov. goricah je bila ukradena posestniku Juriju Pijavcu 3000 din vredna konjska oprema za dva konja.

Mlad tat koles. Orožniki iz Domžal na Kranjskem so vtaknili pod ključ 20 letnega mehaniškega pomočnika Leopolda Omejca iz Ihana. Aretirani je v nekaj mesecih izmaknil devet koles, katere je predelal in jih prodajal.

Najden del ukradene monštranice. Iz župne cerkve v Zg. Besnici nad Kranjem je še neodkrit vlomilec in tat odnesel iz tabernaklja monštranico in kelih za obhajanje z Najsvetejšim. Del razbite monštranice

ce so našli te dni v skalni duplini v bližini Naklega pri Kranju.

Iz maščevanja pokvaril s petrolejem 25 hektolitrov mošta. Posestniku Francu Vintarju v Gor. Pirošici pri Sv. Križu na Dolenskem je zлил nekdo iz maščevanja v sod s 25 hl mošta petroleja. Skvarjeni vinski pridelek je oškodovan Vintar prekuhal v žganje, ki pa prav tako smrdi kakor vino.

Izpred sodišču

Obsojen ubijalec. Letos so gradili iz Ruš proti Fali novo banovinsko cesto. Pri teh delih je bilo zaposlenih več delavcev iz Like. Ličani so bili pridno na delu, a ob nedeljah so popivali in bili v vinjener stanju pravi strah za vse domačine. Pretepače in tuje izzivače so domači fantje pri neki priliki pošteno pretepli, kar je najbolj grizlo 23 letnega delavca Franca Zajca iz Ogulina. V nedeljo, 6. julija, je bil Zajc skupno s tovariši v gostilni na Fali in čakal na priliko, da se maščuje nad domačini. V to krčmo pa je prišel na povratku s Mariborskega tedna Jernej Lamprecht s svojo ženo in otrokom. V gostilni je vladalo navadno ozračje, ko so se pojavili falski fantje, ki so pa hoteli v oči gled napetosti mirno oditi. Ob odhodu domačinov se je zagnal med nje Zajc in je obklal z nožem dva, zatem pa je planil še v čisto nedolžnega Lamprehta, katerega niti poznal ni, ter ga je zabedel tako, da je napadeni družinski oče izdihnil v priložni žene in otroka. Ubijalec je bil v Mariboru dne 4. novembra obsojen na štiri leta in sedem mesecev strogega zaporu ter na plačilo mesečnih 150 din za nedoraslega pokojnikovega otroka.

Vse različne tiskovine

naročajte v

Tiskarni sv. Cirila — Maribor

redu je torej, da včasih tudi oni nekaj človeku povrnejo. Dejansko daje odrasel morski volk, ki meri v dolžino kakšne tri metre, marsikaj uporabnega. Tu je omeniti predvsem dva in pol funta užitnih plavuti — vsaj za Kitajce — uporabiti se da potem 150 do 200 zob, skoraj petino telesne teže morskega volka predstavljata olje in tolišča, in če je bila zverina prava, potem odpadeta še dve petini na meso, ki ga nasoljenega nikakor ni prezirati. Olje uporabljajo kot zdravilo. Japonci pa so odkrili, da se da izvršno uporabiti za namazanje letalskih motorjev, ker ostane tekoče tudi pri 45 stopinjah pod ničlo. Neposled ne smemo pozabiti na kožo, ki daje zelo izvršno usnje.

»Alojzija...«
»Kar se vas tiče,« ga je prekinila, »vem, da vam srce ne bo počilo od žalosti, če ne bom vaša žena.«
»Alojzija, vi se mi posmehujete!«
»O, ne!«
»Glejte, jaz vas spoštujem in bi si prizadeval, da bi bil dober mož!«
»Toda to zame ni dovolj. Nočem biti žena takega človeka, ki drugo ljubi.«
Štefan je ostrmel.
»Alojzija,« je zajecjal, »ali mislite, da še vedno ljubim Nino?«
»So ljudje, ki so zaljubljeni, ne da bi sami vedeli. Prepričana sem, da ste tudi vi med tistimi.«
»Potem pa naj bo, kakor želite!« je žalostno odvrnil Štefan.
Nekaj časa sta molčala. Potem se je oglasil spet Štefan:
»Jutri bo nedelja. Ali ne bi šla popoldne kam na sprehod?«
»Lahko, če hočete.«
Nato sta se poslovila.

Naslednji dan je bil zelo lep. Štefan je po popoldanskem blagoslovu v cerkvi vse uredil, nato je hitel v zavod po Alojzijo.

Pred zavodom je stal lep, nov avto. Ko je Štefan pri vhodu pozvonil, je na drugi strani vrat zaslišal vesele glasove: enega moškega in več ženskih. Še preden so se vrata odprla, je v moškem glasu spoznal glas gospoda župnika Burkeja. Vrata so se

medtem odprla in Štefan je v lopi zagledal gospoda župnika, katerega so obkrožale sestra Benigna, Alojzija, gospa Dugan in nekaj drugih žensk.

»Štefan!« je veselo vzkliknil duhovnik, ko ga je zagledal. »Baš sem hotel iti po vas.«

Štefan je ves srečen stiskal župnikovo desnico.

»Pripeljal sem se po vas, da bi vas peljal na sprehod. Rad bi se pobahal z avtom, ki mi ga je kupil gospod škof.«

Štefan je pogledal Alojzijo.

»O, zdi se mi, da imata skupen načrt!« se je ljubeznivo smejal duhovnik. »Nič ne dè. Tudi gospodična lahko prisede. In tudi vi s. Benigna. Malo svežega zraka vam ne bo škodilo.«

S. Benigna je nekaj časa razmišljala. Nato je odvrnila:

»Naj bo! Redko se nudi tako ugodna prilika, kajne Alojzija?«

Ko je Alojzija odšla po odeje, se je na oglu oglasil drhteč, a vendar oster glas. Štefan je takoj spoznal, da ta glas ne spada k hiši, vendar pa se mu je zdelo, da ga pozna. Kmalu je zagledal lastnico tega glasu, staro ženico nizke postave.

»Popolnoma njemu podobno,« je godlo ženšče. »Ni dovolj, da bi sebe pobil do smrti pri kakem telegrafskem drogu, marveč s seboj hoče peljati kar celo kopico ljudi. Iz tega, da je on vsak hip pripravljn za polet v nebo, še ne sledi, da si tudi drugi tako želijo proč s te leno zemljo.«

(Dalje sledi)

Dosedanjim in novim naročnikom „Slovenskega gospodarja“

Trikrat smo objavili naročilnice za nove naročnike »Slovenskega gospodarja«. Prejeli smo lepo število naročnikov, toda mnogo je še naročilnic zunaj in prosimo, da jih res izročite takim, ki niso še naročeni. Ne pozabite lepih darov, ki smo jih razpisali za stare in nove naročnike, posebno ne na glavno nagrado v gotovini 5000 din! Pa

ne pozabite tudi na to, da je »Slovenski gospodar« dosedaj naše edino domače štajersko glasilo in da je gost naših hiš že 73 let!

Prijatelji naši, sedaj vas prosimo, da ste do novega leta za svoj list požrtvovalni in da nam pridobite kar največ novih naročnikov!

Slovenska Krajina

Murska Sobota. Na meji še »švercanje« kljub večim smrtnim žrtvam ni prenehalo in zato sta dva zopet bila zadeta od krogle varnostnih organov. O dogodku bomo natančneje poročali v prihodnji številki. — Po prizadevanju Zveze poljedelskih delavcev je poštno ministrstvo z odlokom št. 63.005 z dne 20. septembra 1939 odobrilo vsem sezonskim delavcem, ki se vračajo iz Nemčije ali Francije, polovično vozino na vseh poštinih progah. Ta ugodnost velja do 15. decembra za osebno, ne pa tudi za blagovno vožnjo. Polovično vozino dobijo na podlagi potnega lista, s katerim dokažejo, da se res vračajo iz inozemstva. — Neki nevhvaležni sin je svojega priletnega očeta v razburjenosti z grabljami tako močno udaril, da mu je polomil rebra, radi česar je starček odšel v bolnišnico, a je na potu omagal in so ga morali odpeljati. Lepa hvaležnost za trud in vzgojo!

Turnišče. 1. novembra, na dan Vseh svetnikov, smo se spominjali dragih pokojnikov z vso pobožnostjo. Žalne obrede je opravil g. dekan tudi pri spominski plošči padlih vojakov. Ko je moški zbor zapel pesmici »Oj Doberdob« in »Blagor mu«, so marsikaterega vernika, ki je bil priča krvavemu klanju, odnosno, kdor je koga izgubil na fronti, obile solze ter je bridko zajokal. Vse obsodbe pa je vredno obnašanje nekaterih fantalinov, ki so ta dan kot živina pijani skrunili ter se v bližini cerkve pretepali. Nekateri so bili celo tako nesramni, da so z neslanimi opazkami in vriskanjem motili žalne obrede za našimi pokojniki. Razsajali so kot obsedeni. Ali res ni nobenega primerne sredstva,

s katerim bi take podivjance in skrunilce verskih pobožnosti spravili na pravo pot? Doslej se jim je vse preveč prizanašalo in zato taka človeka ponižajoča dejanja vedno ponavljajo. Nerazumljivo je, da varnostni organi taka dejanja tolerirajo. Glavni vzrok vseh takih dogodkov pa je treba iskati v zakotni točilnici alkoholnih pijač. Tam se mladina za mal denar napije, zato pa potem zdivja, zato je tudi temu treba obrniti nekoliko več pozornosti, da bo končno mir!

Turnišče. V torek, 31. oktobra, sta se v zgodnjih večernih urah vračala dva možakarja iz vinograda. Ker sta zavžila malo večjo količino šumečega mošta, sta bila nekoliko glasnejša ter sta o vsem mogočem razgovarjala, dokler se njuni nazori niso v toliko ločili, da sta se skregala in povrh še stekali. Manjši je večjemu s pomočjo nekega »pomočnika« zapustil »lep« spominček in je nato jadrno odkuril. Take zgodbi ce se sicer precej čudno slišijo in niso nič kaj hvale vredne! — Iz ljubljanske bolnišnice se je vrnil in odšel nadaljevati svoje bogoslovne študije g. Štefanec Anton. To nas zelo veseli.

Črenšovci. Naš rojak g. Zelko, kaplan pri Sv. Martinu pr' Vurbergu, je zbolel ter je ponovno moral zapustiti dušnopastirsko službo in se zateči v zdravilišče na Vurbergu iskat ljubega zdravja. Želimo mu skorajšnjega okrevanja, da bo čimprej lahko zdrav in vesel vršil dušnopastirsko službo v obširnem vinogradu Gospodovem!

Petrovci! V nedeljo, 29. novembra, se je krojaški pomočnik Kukoja Vincencij iz Murske Sote peljal z gospodarjem Majer Stefanom in tovariši k nam na sejem. V bližini naše občine je šofer avtomobil zaustavil, ker se je hotel orientirati po pravi poti. Pri tem je Kukoja skočil z avtomobila, da bi ugotovil pravilno pot, a pri

Sovjetski vojak čita tovaršem br-zojavke iz časopisa

tem je po nesrečnem naključju prišel pod z blagom naloženi avto, ki mu je zlomil obe nogi ter mu hudo poškodoval tudi glavo. Poškodbe so bile smrtonosne in je nesrečni oče in mož na licu mesta izdihnil. Naj počiva v miru!

Renkovec. Posestnik in vodni čuvaj Magdič je pri jezcu padel v potok Ledavo ter si pri padcu izpahnil roko in nogo. Moral se je zateči v soboško bolnišnico.

Gomilici. Ko človek gre od nas proti Črenšovcem, mu oko nehote obstane na lepi beli hišici, ki stoji na kraju vasi. To je hiša Kolenčeve družine, ki je dala že dva dušna pastirja, ki sta pred kratkim skoraj istočasno opravila izpite, ki so jima še bili potrebni. Starejši sin g. Franc, korni vikar in katehet v Mariboru, je naredil profesorski izpit, a mlajši Ivan, župni upravitelj v Gor. Lendavi, pa župnijskega. G. Ivan je že mnogo storil za dobrobit gračke fare, zato bi bila zanj najprimernejša nagrada, da bi postal njen župnik in tako še dalje skrbel za duhovne potrebe vernikov svoje fare.

Dolnja Lendava. S tukajšnje fare je premeščen g. kaplan Sukič. Na njegovo mesto pride g. Ivan Camplin, doslej izseljenski duhovnik v Franciji.

Del frontnega kina, kakršne pošiljata Anglija ter Francija svojim vojakom na bojišče

Dr. Elija Errko, zunanji minister Finske

Spomenik ruskega carja Aleksandra II. v finski prestolnici v Helsinkih

Iz celjskega okrožja

Nesreče

Sreča v nesreči. Šofer avtoprevoznika Baldasina iz Gaberja pri Celju je peljal na večer tovorni avto iz Petrovč. Nekoliko pred znanim železniškim križiščem v Levcu je odpovedal volan. Avto se je zaletel s tako silo v 30 cm debelo jablano ob cesti, da je drevo podri ter prelomil. Šofer in dva spremnijevalca so dobili le lažje poškodbe.

Tovorni avto zadel v kmečki voz. Proti večeru se je vračal s tovornim avtomobilom iz štor proti Celju 29 letni avtoprevoznik Karel Dolinšek iz Petrovč. Na ovinku pri trgovini Godec je trčil v voz posestnika Franca Tovornika iz Planine nad Sevnico. Pri trčenju se je voz popolnoma razbil, konju pa je zlomilo obe nogi, da so ga morali na mestu ubiti. Avtoprevoznika Dolinška so s hudimi poškodbami po glavi in telesu prepeljali v celjsko bolnišnico.

Smrti otroka pod trugo za gramož. V Zgoranjem Doliču pri Mislinju se je zgodila te dni nesreča, katera je zahtevala življenje petletnega fantka. Jožef Grušovnik, petletni sinko posestnika v Zg. Doliču, se je igral pred domačo hišo in plezal po trugi za prevažanje gramoza. Dečko je najbrž zgubil ravnotežje, padel s truge in ta se je v istem trenutku poveznila nanj ter ga pokopala pod seboj. Ko so starši čez nekaj časa pogrešili otroka, so ga povsod iskali ter zaman klicali. Šele po preteku nekaj ur so dvignili prevrnjeno trugo, pod katero so našli nezavestnega fantka. Poklicali so takoj zdravnika, a je bila že vsaka pomoč zaman, ker je otrok kmalu izdihnil, ko so ga potegnili izpod truge, pod katero se je zadušil.

Usodepolna padca. Desetletni posestnikov sin Ivan Avžner iz Dramelj je padel z lestve in si je zlomil levo nogo. — V Gotovljah pri Žalcu je padel stroj za mletje sadja na 39 letnega posestnikovega sina Franca Piliha in mu je zlomil levo nogo. Ponesrečenca se zdravita v celjski bolnišnici.

Padla in si zlomila desno nogo. Žena uradnika v pok. Čepin Roza v Celju je v stanovanju padla tako nesrečno, da si je zlomila nogo.

Z vrelo vodo se je polil v Zg. Hudinji pri Celju 6 letni Turnšekov sinko Daniel.

Z lestve je padel in dobil hude poškodbe na glavi 13 letni Ivan Koprivnikar iz Šmartna ob Paki.

Pri mletju sadja je odrezal stroj vse prste na desni roki 18 letnemu Čvanu Ernestu iz Rečice ob Savinji.

Požar v tovarni. V skladišču tovarne »Zavora« v Rečici pri Laškem je izbruhnil zadnji četrtek požar. V skladišču je bilo shranjeno železo, premog in oglje. Vse to kakor tudi skladišče je uničeno. Ogenj je nastal najbrž od cigaretnega ogorka, ki ga je nekdo vrgel med žagovino. Škode je okrog 15.000 din, ki pa je le delno krita z zavarovalnico.

Razno

75 letnica. V krogu svoje družine je obhajal 5. novembra 75 letnico rojstva g. Karel Bervar, starosta organistov naše škofije in upokojeni ravnatelj orglarske šole v Celju ter priznani in članski slovenski skladatelj. Čilemu ter še krepkemu jublantu naše častitke!

Osebnost. V znani božjepotni cerkvi na Svetih gorah pri št. Petru se je poročil znani prosvetni delavec Hočevar Alojz, uradnik Hmeljarske zadruge v Žalcu, z gđno Zupanc Minko, kmečko hčerjo iz Gotovelj. Bog daj srečo!

Sanitetni tečaj Rdečega križa se je pričel v Celju dne 6. novembra v prostorih Zdravstve-

nega doma. Predavanja bodo redno trikrat na teden, in sicer ob ponedeljkih, sredah in petkih od 7. do pol 9. ure zvečer.

Delo dobijo na celjski Borzi dela 3 hlapci, 5 čevljarjev, en krojač, en mizar, 8 kuharic, 6 kmečkih dekel in ena natakariča.

V št. Janžu je meseca oktobra prerezala Cecilija Podpečanova svojemu nečaku vrat. Dejanje je izvršila v duševni zmedenosti, zato je sodišče odredilo, da se Podpečanova odda v umobolnico.

Obsodba radi uboja. Alojz Borovinšek, 23 letni delavec iz Križ pri Podredu, je avgusta smrtonovarno zabodel Franca Bana, posestnikovega sina iz Kostanjka pri Zdolah. Borovinšek je bil obsojen zadnje dni v Celju na štiri leta robije.

Udeležite se velikega žrebanja knjižnih nagrad!

Vsak, kdor naroči med 1. novembrom 1939 in 31. januarjem 1940 kakršnih koli knjig Družbe sv. Mohorja v vrednosti 50 din, se lahko udeleži žrebanja knjižnih nagrad.

45 knjižnih nagrad v skupni vrednosti 12.000 dinarjev

1 nagrada v vrednosti . . .	din 2.500.—
1 nagrada v vrednosti . . .	din 2.000.—
1 nagrada v vrednosti . . .	din 1.500.—
1 nagrada v vrednosti . . .	din 1.000.—
2 nagradi v vrednosti po . . .	din 500.—
4 nagrade v vrednosti po . . .	din 250.—
5 nagrad v vrednosti po . . .	din 200.—
10 nagrad v vrednosti po . . .	din 100.—
20 nagrad v vrednosti po . . .	din 50.—

Nagrajenci si knjige lahko sami izberejo!

Ne zamudite izredne prilike!

Natančnejša pojasnila Vam pošlje na zahtevo brezplačno

DRUŽBA SV. MOHORJA V CELJU
1638

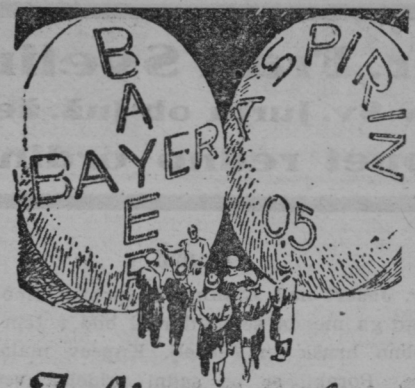
V Celju so se pojavili tatovi koles. V kratkem času so izmaknili sedem koles.

Vlom v spalnico čevljarja. Na Cesti na celjski grad je bilo v noči vlomljeno v spalnico čevljarja Jožefa Kosa. Ukradenec je ob obleko in gotovino v znesku 5000 din.

Opljena trgovina. V Čretu pri Celju je bilo v eni od zadnjih noči vlomljeno v trgovino Terzije Kolar. Še nezsledeni storilci so odnesli raznega blaga za 3000 din in poleg tega so še ukradli kolo.

Kolesa so kradli. V Jazbinškovu drvarnico poleg ceste na Dobravo so vdrl tatovi in ukradli tri kolesa. Enega so v bližini pustili, potem ko so mu odvzeli plašča in prednje kolo. Za tatovi ni sledu.

Napaden in izropan starec. V celjsko bolnišnico se je zatekel po zdravniško pomoč 62 letni

Jeli potrebno

neprestano opozarjati na »Bayer«-jev križ na Aspirin-tabletah! Pač, kajti vedno znova se pojavljajo palvorbe z nakano, okristili se s svetovnim slovesom Aspirin tablet.

ASPIRIN

TABLETE

Oglas reg. pod št. brojem 32608 od št. XI. 1938

raznašalec kruha Anton Muršič. Na imenovane ga so planili pri Rogatcu trije moški, ga pobili in mu odvzeli 3000 din. Muršič bi bil postal sigurno smrtna žrtev, da ga ni rešil nenaden prihod ženske, katere so se tolovaji ustrašili ter zbežali. Napadeni in poškodovani pravi, da pozna roparje, ki so iz sosednje Hrvatske in gre za nekega hrvaškega posestnika, kateremu sta pomagala njegova sinova.

Hmeljarska zadruga v Žalcu je nakupila letos v Savinjski dolini hmelja za 16.000.000 din. Večji del pridelka bo šel v Ameriko.

Kmečka nadaljevalna šola v Celju je pričela z rednim poukom dne 3. novembra v okoliški šoli.

Srečke za Petrovško loterijo se še dobijo! Segajte po njih!

Dva nad enega. V celjsko bolnišnico so prepeljali 19 letnega Antona Nežmaha iz Huma ob Sotli, katerega sta napadla delavca Milan Jurak in Marko Gajšek iz zagorskega Deseniča in sta ga obdelala z noži po glavi ter rokah.

Utopljenec v Savi. Ko je v Krškem izpiral delavec Perovšek premog, je opazil v valovju Save moško truplo. Truplo so izvlekli na suho. Bilo je polno ran, tako da so prvotno mislili, da gre za zločin. Pokazalo pa se je, da so rane nastale radi udarjanja ob kamenje. Truplo je bilo v vodi že kake tri do štiri tedne.

Iz naših društev

Polzela. Naš Fantovski odsek se je začel po svojem občnem zboru živahno gibati. Vsak torek ob 7. uri zvečer imamo redne tedenske sestanke s predpisano stvarino ter nam poleg č. g. duhovnega vodje predava še naš stari borec brat Turnšek Pangrac razna gospodarska vprašanja in naloge. V nedeljo, dne 3. decembra, pa bomo uprizarili krasno dramo iz življenja ekvadorskega državnika in predsednika republike: »Garcia Marena«, ki je za svoja katoliška načela padel pod roko zavratnih morilcev, katere je plačala že tedaj po svetu razširjena frama-sonska loža.

Vransko. Fantovski odsek bo imel v nedeljo, 19. novembra, ob 14 v Slomšekovem domu veliko tombolo, pri kateri bo sreča razdelila nad 300 lepih dobitkov. Glavni dobitki so: štiri lepa kolesa, krasna žepna ura, seženj drv, ženska obleka in vreča soli. Cena tombolski srečki je samo 2 din. Vabimo vsa bratska društva od blizu in daleč, da si nakupijo srečke že v predprodaji. Začetek tombole bo točno ob dveh, tako da bodo tudi najbolj oddaljeni že lahko ob mraku doma. Pridite si po srečo!

Dr. Fran Svetina v Sv. Jurju ob juž. žel. zopet redno ordinira

Dopisi

Sv. Jedert nad Laškim. Pospravili smo sadje. Toliko ga menda še nikdar ni bilo v tem kraju, posebno hrušk in češpelj. Kupcev malo, cene nizke. Porabil se bo sadni pridelek večinoma doma. Nekaj smo ga shranili, zlasti za deco. Veliko ga posušili; iz nekdanj zelo rabljenih frnjač se je zopet kadilo. Rečičani so si postavili na šolskem zemljišču moderno sušilnico. Mnogo sadja je predelanega v pijačo, povsod je primanjkovalo sodov, najbolj zato, ker je bilo treba češplje, ki niso imele kupcev in jih ni bilo mogoče vseh posušiti ali iz njih narediti mezgo, namočiti v sode, namenjene za sadjevec. In tako bo zopet žganje mešalo ljudem pamet, kvarilo zdravje in zastrupljalo potomstvo. — Malo pa je letos mrve, krompirja, fižola, ajde. Pšenica je prav dobro obrodila. — Tukajšnja

Slovenci po svetu

Nekaj novic iz Argentine

Tudi sem do nas pripotuje kot mariborski pozdrav »Slovenski gospodar«, zato pa je prav, da mu tudi od tu pošljemo kdaj kako novico, ki zanima njegove bralce.

Najvažnejša novica, ki bo zanimala posebno rojake iz Šent Lovrenca na Ptujskem polju in tudi one okoli št. Andraža v Halozah, je sledeča:

V nedeljo, 10. septembra, je bil spet spret nazaj v katoliško Cerkev Emeršič Jože iz Šent Lovrenca. — Ob zadnjih volitvah, ko so bile bojda napetosti zelo hude, so se dobili gotovi ljudje, ki so Jožeta Emeršiča znali porabiti za svoje strankarske namene. Posledice volivne napetosti so razburjenega Emeršiča pripravile tako daleč, da je izstopil iz katoliške vere. Pač ni mož preudaril, kaj se to pravi! — Kmalu potem je prišel nazaj v Argentino, kjer je bil že prej. Že doma mu je bilo nepremišljenega koraka žal, toda nazaj stopati je teže kot naprej narediti nepremišljen korak. Toda v Emeršiču je bilo spoznanje kmalu tako jasno, da se je odločil: naj stane kar hoče, mora se popraviti!

In tako se je zgodilo, da se je z vso ponižnostjo podal in sprejel nase vse, da se mu spet vrne pravica pravega sina svete katoliške Cerkve.

Kot izseljenski duhovnik za Slovence sem dobil od nadškofa v La Plati, kamor Avelaneda pristoja, dovoljenje in pooblastilo in 10. septembra ob 10. uri med sveto mašo za Slovence je bil Jožef Emeršič odvezan od izobčenja in spet sprejet med katoliške vernike s svečano in javno izjavo, da obžaluje svoj nepremišljeni korak in da hoče za vedno ostati veren sin svete katoliške Cerkve.

Kakor je bilo javno znano o njegovem dejanju, ko je od vere odpadel, tako naj bo pa tudi javno razglašeno, da je svojo napako popravil, prav tako kot David, ki je storil greh, a je storil tudi pokoro.

Lahko si mislite, kako zelo je vesel Jože Emeršič, da je te nesrečne zgodbe konec,

štirirazrednica je razširjena v petrazrednico. Upraviteljstvo je prevzel g. Maks Posinek, ko je prejšnji upravitelj g. Čekada odšel v Sv. Marjeto pri Rimskih Toplicah. Rečiška dvorazrednica je dobila velik prizidek in bo imela tri učilnice. Zidarsko delo je izvršil M. Curk iz Ljubljane, ki je zgradil tudi rečiško cerkev sv. Antona, najlepši kras rečiške doline. V poletnem času je bilo tam sv. opravilo vsako drugo nedeljo, v zimskem bo vsak mesec enkrat. P. n. Šeligove so preskrbele novi cerkvi oltarne prte z narodnimi vezeninami, ki vzbujajo občudovanje. Odbor novega svetišča pa je v velikih skrbih zaradi nastalega dolga. Tudi bo steklo mnogo vode po Rečici v Savinjo, preden bo cerkev opremljena z vsem potrebnim. Prvi in edini zvon je prvemu pel posmrtnico Andreju Kljarju iz laške nadžupnije. Prizanaša pa smrt vrlim Rečičanom, ki so se toliko trudili in žrtvovali za novo božjo hišo. — Struga rečiškega potoka, ki ob nalivih dela škodo, so na več krajih zavarovali s škarpo in piloti. — Rudnik na Lešju ponehava, premoga je vedno manj, delavce premeščajo v druge revirje. — Na Loki pa je zadruga postavila transformator, ki bo oskrbel z elektriko iz Fale vso kotlino; smrdljivke bodo počasi izginile.

in me je on sam naprosil, da naj objavim dogodek tudi v »Slovenskem gospodarju«, da se bo razveselila njegova tako potrta mati Jera, njegova žena Lucija, njegovi pridni otroci in njihovi botri ter vsi dobri ljudje.

Seveda bi imeli še drugih novic. Kako smo slavili ljubljanski kongres Kristusa Kralja, kako praznujemo 400 letnico Svete gore, kakor razne naše slovesnosti. Pa bi

Dopisi

Sv. Peter pri Mariboru. Zdaj, ko smo pridelke pospravili, se je pokazalo, da je letošnja letina glede dobljene količine le precej zaostala za lansko. Krme nam bo primanjkovalo, ravno tako bo s krompirjem in fižolom, kar je zlasti za revnejše sloje hud udarec. Tudi sadna letina je bila malenkostna, pa tudi cene niso odgovarjale. Ker je pri nas mnogo viničarskih in delavskih družin, bo marsikatera navezana na nakup življenjskih potrebščin, ker bodo domače zaloge kaj kmalu pošle in glavni izkupiček viničarjev, to je mleko, ne bo zadostoval za nakup manjkajočega. Sedemdesetletnica prihoda šolskih sester k Sv. Petru se je skoraj vse časopisje spominjalo ter prineslo krajše ali daljše članke. — Za dolge zimske večere je najboljši prijatelj, ki nas kratkočasi in prinaša mnogo dobrega, lepa knjiga. Zato se vsem prijateljem lepega čtiva priporoča knjižnica Prosvetnega društva, ki je zadnji čas spet dobila nekaj lepih knjig. Knjižnica je odprta vsako nedeljo in praznik po večernicah. — Novo trgovino z mešanim blagom je otvoril v Klojčnikovi hiši naš domačin Konrad Liponik, katerega se toplo priporoča. — Sedaj, ko bo malo več časa, bomo šli spet na agitacijo za dobro časopisje. Naj ne bo naše hiše, kjer bi manjkalo »Slov. gospodarja«.

Sv. Jurij v Slov. goricah. Z nepozabnimi vtisi smo se vračali s kongresa Kristusa Kralja na svoje domove. V naših dušah pa je gorela samo ena misel, da ne bi nikoli pozabili onih dni, zato se je Apostolstvo mož in fantov odločilo, postaviti križ Kristusu Kralju. Na praznik Kristusa

bila poročila morda dolgočasna za večino.

Gotovo pa vse zanima, kako je tukaj sedaj, ko je v Evropi vojna. Gotovo da nas skrbi, kaj bo z našo domovino. Pa upamo, da jo bo Kristus Kralj obvaroval pred najstrašnejšim.

A tudi tukaj je skrb velika, kaj bo. Skoro vsem stvarjem že gre cena navzgor. Najprej so se podražili kovinski predmeti, zlasti jeklo in železo, ki se je podražilo do slej že za 20%, tudi živlom cena hitro raste in so v skrbih ljudje, kaj bo, ker nujna posledica podraženega gradbenega materiala bo brezposelnost zidarjev. V tej stroki je pa največ naših ljudi zaposlenih.

Večkrat dobivam od tam kaka pisanja, ko se obračajo ljudje name, da bi jim pomagal priti v Argentino. Naj vsem prizadetim javim, da je danes nemogoče misliti na kaj takega. Po tukajšnji postavi more kdo poklicati samo svoje starše ali svoje otroke. Drugače se ne dobi nobeno dovoljenje. Sedaj pa, ko je vojna, so nastopile še nove težave in mislim, da je sploh nemogoče potovati čez široko lužo proč od doma.

Tukaj se sedaj zima poslavlja in je bilo te dni videti breskve v cvetju.

Še to bo zanimalo. Kaj pa tukaj javno mnenje pravi glede evropske vojne? Vse je na strani Poljakov. Niti en časopis ne govori za Nemce, kateri v mnogih primerih nosijo tudi hude posledice svoje domače politike. Vila mesna tovarna »La Anglo«, ki je last angleškega kapitala, je odslovila 800 nemških uradnikov in delavcev. Prav tako se je pa zgodilo, da so nemška podjetja odslovila Poljake.

V Buenos Airesu, 14. septembra 1939.

Janez Hladnik.

Kralja se je vsa župnija v procesiji zbrala k blagoslovitvi. Prav iskrena hvala bodi izrečena Ivanu in Amaliji Rošker, ki sta z veseljem dala les, imela delavce na hrani, enako Cafovi in Drašakovi družini, ki sta zares z ljubeznijo veliko žrtvovali. Delo je bilo izvršeno pod vodstvom Klampferja in njegovih delavcev, betonsko zidavo je izvršil zidar Snofel, napis »Kristus naš Kralj« je bil v rokah Škrleca in Kurnikov.

Sv. Bolfank v Slov. goricah. Tukajšnja sadjarska podružnica priredi na Martinovo nedeljo v gostilni Horvat tombolo. Glavni dobitek je plemenska telica, kolo in še nad tri sto lepih dobitkov. K udeležbi vabi odbor.

Cezanjevci pri Ljutomeru. Dne 2. novembra je minulo 50 let, kar je nastopil kot učitelj in organist pri takrat še podružniški cerkvi sv. Roka g. Franc Zacherl svojo službo. Pri nas je g. učitelj imel svoj razred še v stari šoli, pozneje pa v privatnih hišah v malih sobah z nad sto učenci. Ob začetku je imel 125 otrok, kot učitelj pri Mali Nedelji pa celo 147 otrok! Svoj učiteljski poklic je izvrševal vzorno ter z vidnimi uspehi. Kot organist je ustanovil tudi takoj pevski zbor, bralno društvo in gasilsko društvo. Občina mu je podelila tudi častno občanstvo, gasilsko društvo pa častno diplomu v znak hvaležnosti. Za ves trud in številne žrtve, ki jih je dosegel spoštovani jubilar na cezanjevskih šolah in cerkvi ter v blagor naroda, izrekamo vsi starši in njegovi bivši učenci najlepšo zahvalo!

Širite „Slov. gospodarja“!

Kmečka trgovina

Treba je pomisliti, kaj se proda!

Pred nastopom zime, ko se na polju vse popravi, vsakdo dobi točen pregled čez pridelke, zato sedaj najlaže presodi, kaj lahko proda, oziroma pogreša. Toda mnogi se pri tem puste voditi le slučajem, ne da bi stvar globlje premislili, ter po časopisnih vesteh in drugih gospodarskih vidikih postopali tako, kot najboljše kaže. Kljub težkim časom se je čuditi, kako lahkomišelnost nekateri. Vedno je še zelo mnogo primerov »oplahtanja« in to prav ciganskega, lahkomišelnih, ki so drugače v pogovoru navdse učeni, dasiravno ne prečitajo nikdar nobene gospodarske stvari, o čemer se izražajo, da je vse to »za en d...«. Ko so pa »oplahtani«, se pa hudujejo nad vsem svetom, najbolj pa nad oblastjo, ne pomislijo pa, da so si tega krivi največ sami. Treba je torej — kakor pravimo — »imeti malo več soli v glavi«. Če si se vse leto trudil s pridelki in dve ali tri leta redil živino, boš tudi pri prodaji imel toliko časa, da se boš o stvari pred kupčijo vsestransko informiral, prečital vsa tozadevna časopisna poročila, stopil morebiti na sejem ali v mesto, do enega ali drugega trgovca ali mesarja, poprašal tu in tam, ter šele na podlagi vseh teh poizvedovanj napravil zaključek pri svoji kupčiji. Naj ne bo nikogar strah pred potom, ali pa žal časa, ki ga bo porabil za čitanje gospodarskih stvari ali za poizvedovanje, kajti pri tem ne boš izgubil nič ali pa malo, posebno, ker je sedaj več časa na razpolago, do čim bo vsak pri nepoučenosti trpel prav občutno škodo. Poleg vsega tega je treba še pomisliti, kaj se na nastali položaj v svetu bolje in lažje proda. V današnjem času se ne smemo držati več običajnega izgovora, »če je bilo prej tako dobro, bo še sedaj«, kajti življenje gre svojo pot in preko vseh tistih, ki tako mislijo in ravna. Da je danes na kmetih tako hudo, je v največji meri vzrok gornji izgovor in starokopitnost, ki se posebno maščuje baš pri kupčevanju. Treba je iti s časom, če hočemo živeti in obstojati.

Kako kažejo cene z ozirom na nastali položaj?

Takoj, ko je izbruhnila vojna, je vse pričakovalo, da se bodo cene kmetijskih pridelkov, predvsem živine, dvignile. Toda minila sta že dva meseca vojne, pa se cene kmetijskih proizvodov še niso premaknile z mrtve točke; kmetje so bili radi sramotno nizkih cen ponekod prisiljeni živino in svinje klati sami in prodajati. Da si kmetje na ta način ne morejo za stalno pomagati, je jasno vsakomur, kajti kdo bo pokupil vse meso na deželi, saj pri tem kupi kmet od kmeta dostikrat le iz uslužnosti, ki pa ne traja dolgo. Zato se vsak upravičeno sprašuje, kako bo v bodoče? Tu moramo povedati, da izgledi za bodočnost kažejo kar najboljše. Posebno Italija kupuje vedno več, pa tudi švica, Anglija in dunajski trg se vedno bolj zanima za naše blago, predvsem za živino. Italijani so pa zaenkrat izbirčni in kupujejo le prvovrstno živino, vse druge pa odvržejo. Prvovrstna lepa živina je že danes iskana in se težko dobi. Cena se je dvignila na 6—7 din in je po 6.50 din kg žive teže prodal pred kratkim prvovrstne vole nek posestnik pri Mariboru na domu. Seveda je te živine zelo malo. Kdor ima lepe vole in jih bo primerno izpital, jih bo zelo lahko prodal, in to po dobri ceni, ki se zna dvigniti celo na 7—8 din 1 kg žive teže. Za drugovrstno živino, kot krave itd., zaenkrat še ni povpraševanja, ker se, kakor rečeno, Italijani te živine branijo, pa tudi drugi so še izbirčni. Pa tudi tu se že cene gibljejo okrog 4—5 din kg žive teže. Ko se bo ta živina bolj iskala, bo tudi cena poskočila. Pričakuje se, da bodo krave in celo buše proti koncu februarja in v marcu zelo iskane in da tudi Italijani ne bodo takrat več tako izbirčni. Nakup krav, buš in druge drugovrstne živine se pa pričakuje predvsem od Švicarjev in Angležev, ki si mislijo na Malti v Sredozemskem morju ustanoviti svojo bazo za balkanski trg in bodo po blago sami prišli. Naj torej nihče tudi krav in druge drugovrstne živine ne proda v brezcenje. Če je količjak krme, se naj skuša živino prerediti do zime in potem malo podrediti s kakšnim slabjšim zrnjem ali drugim, kajti cene se bodo do tega časa vsekakor popravile in se bodo tudi krave in druga drugovrstna živina prodala po 5—6 din kg žive teže.

Pri svinjah se sedaj najbolj iščejo proleki z 80—90 kg teže, katere kupuje v glavnem Ben-

ko (v Srbiji pa Gavrilovič) za izvoz v Anglijo. Cena se suče okrog 9 din kg žive teže. Kmalu bodo pa šle v denar tudi druge svinje. Posebno švica in dunajski trg se čimbolj zanima za naše blago. Upa se, da bodo tudi Angleži v kratkem jeli kupovati poleg prolekov z 80—90 kg še druge svinje, radi česar je upati na kar najbolj ugodno prodajo.

Pri fižolu in krompirju zaenkrat še ni naročil iz inozemstva. Računa se pa na skorajšnji izvoz tudi teh in vseh drugih proizvodov, posebno lesa, za katerega se zanima zlasti Anglija in Italija. Bolj hudo je za vinom, kajti Italijani in Francozi ga imajo sami dovolj, Angleži pa ne povprašujejo po njem, ker niso vajeni naših vin, Nemci jih pa ne kupujejo, ker jim država ne dovoli, češ, da imajo za kupovati dovolj drugih za življenje bolj važnih proizvodov. Nekaj vina namerava odkupiti naša vojska, in sicer vsaka garnizija posebej. Vsak vojak (in tudi rezervisti) bo baje dobil na teden pol litra vina. Cena bo okrog 4 din liter. Seveda s tem ne bo rešeno vprašanje prodaje vina, ampak bo to le neko olajšanje na vinskem trgu.

Cene goveje živine po sejmih

Voli. Maribor debeli 4—5 din, poldebili 3.50 do 4 din, plemenski (junčki za vožnjo) 4—5.50 din, Slovenjgradec 3—4 din, Gornjigrad 4—4.50 din, Novo mesto 4.50—5.50 din, Radovljica 3.50 din, Kranj 4.50—5 din, Višnja gora 4—5 din kg žive teže.

Biki. Na plemenskem sejmu v Beltincih so bili prvovrstni plemenski bikci po 6.50—7.50 din, drugovrstni pa 5.50—6 din, na plemenskem sejmu v Velikih Laščah pa povprečno 6.60 din kg žive teže. — Biki za klanje so bili v Mariboru 4—4.50 din kg žive teže.

Krave. Maribor glavne 3.50—4.75 din, plemenske 3.50—4.75 din, klobasarice 3.25 din, molzne 3.75—5 din, breje do 4.50 din, Slovenjgradec 3 din, Gornjigrad 3.50—3.75 din, Novo mesto 3 din, Kranj 3.50—4 din, Višnja gora 3—3.75 din 1 kg žive teže.

Telice. Maribor 4—4.80 din, Slovenjgradec 4, Gornjigrad 4—4.50 din, Novo mesto 4—4.50 din, Kranj 4—4.50 din, Višnja gora 4.25—4.75 din 1 kg žive teže.

Teleta. Maribor 4—5.50 din, Slovenjgradec 5 do 6 din, Gornjigrad 4.50—6 din, Novo mesto 4.50—5 din, Kranj 6—7 din, Višnja gora 5—6 din kg žive teže.

Svinje

Plemenske. Maribor 5—6 tednov stare 65 do 80 din, 7—9 tednov 85—120 din, 3—4 mesece 130—210 din, 5—7 mesecev 270—390 din, 8—10 mesecev 395—490 din, eno leto stare 680—870 din komad, 1 kg žive teže pa 6—8.50 din. — V

Razgovori z našimi naročniki

V kolikor smo v zadnjem času prišli v zamudo z objavljanjem odgovorov na vprašanja naših naročnikov, je temu kriva okolnost, da je naš pravni svetovalec na orožnih vajah izven Slovenije.

*

Pomotoma prodana sečnja v tujem gozdu. + Kupili ste posestvo, katero vam je prodajalec z mejami vred pokazal. Ob priliki sestavljanja kupoprodajne pogodbe ste slišali, da spadata k posestvu dve parceli gozda. Bili ste prepričani, da sta ti parceli prešli s pogodbo v Vašo last ter ste nato prodali sečnjo lesa v predmetnem gozdu. Pozneje pa Vas je prodajalec opozoril, da vam navedenega gozda ni prodal in da je ostal v njegovi lasti. Radi tega hočete odstopiti od pogodbe s sečnjo lesa in vrniti aro, kupec pa zahteva dvojno aro in plačilo opominskih stroškov po odvetniku. — Ako vam je prodajalec pokazal prodano posestvo v naravi in tudi meje ter ste prodali sečnjo lesa v gozdu, katerega vam je prodajalec pokazal kot k prodanemu posestvu spadajočega, tedaj zahtevajte od prodajalca, da dovoli prepis lastniške pravice do navedenega gozda na Vaše ime. V tem primeru boste lahko izpolnili pogodbo glede sečnje in bi vam moral prodajalec povrniti škodo, katero bo-

Kupujte samo
**CROATIA
BATERIJE**
ker so najboljše
zato najcenejše

Ptuju so bili 6—12 tednov stari prasci 55—120 din komad, v Novem mestu 90—130 din komad, v Kranju 7—8 tednov stari 120 din komad, v Višnji gori pa 6—8 tednov stari 100—125 din komad.

Pršutarji (proleki). Slovenjgradec 7 din, Gornjigrad 9 din, Novo mesto 7—7.50 din, Kranj 9, Višnja gora 7—8 din kg žive teže.

Debele svinje (špeharji). Gornjigrad 10 din, Novo mesto 7.50—8 din, Kranj 7 din, Višnja gora 8.50—9.25 din kg žive teže.

Tržne cene

Krma. Seno: Maribor 85—90 din, Novo mesto 65 din, Kranj 75 din, Višnja gora 50 din stot. — Otava: Maribor 80—85 din stot. — Lucerna: Novo mesto 90 din stot. — Slama: Novo mesto 20—25 din, Kranj 50 din, Višnja gora 25 din.

Krompir. Maribor 115 din, Slovenjgradec 100 din, Gornjigrad 100 din, Novo mesto 110 din do 125 din, Kranj 100 din, Višnja gora 100 do 125 din stot.

Fižol. Maribor 2—3 din, Slovenjgradec 3.50, Gornji grad 3 din, Novo mesto 2—2.25 din, Kranj 4—5 din, Višnja gora 4.50—5 din kg.

Drva. Slovenjgradec 70—75 din, Gornjigrad 65 din, Novo mesto 60 din, Kranj 95—100 din, Višnja gora 55—60 din kubični meter.

Vino. Okolica Gornjigrad navadno mešano pri vinogradnikih 4 din liter, v okolici Novega mesta pa navadno mešano vino pri vinogradnikih 3.50—4 din liter, finejše sortirano vino pa 5—6 din liter.

Sadje. Jabolka 2—4 din, hruške 3—6 din, grozdje 3—8 din, celi orchi 5—7 din, luščeni orchi 24—26 din, kostanj 2—3 din kg na mariborskem trgu.

Zelenjava. Glava zelja in ohrovt 0.50—3 din, kg kislega zelja 4 din, hrena 7—9 din, paradiznika 2—4 din, kumarca 0.50—2 din, glavната solata in endivija 0.50—1.50 din komad, zelenjad v kupčkih 0.50—1 din.

Sejmi

13. novembra svinjski: Središče — 14. novembra svinjski: Ormož; živinski: Maribor, Ljutomer; tržni dan: Dolnja Lendava — 15. novembra svinjski: Celje, Ptuj, Trbovlje; živinski in kramarski: Vransko, Gornja Radgona, Poljčane — 16. novembra tržni dan: Turnišče; živinski in kramarski: Bogojna — 17. novembra svinjski: Maribor — 18. novembra svinjski: Brežice, Celje, Trbovlje; živinski: Blanca.

ste morda utrpeli Vi, ko bi Vas kupec sečnje prijel radi dosedanje Vaše zamude v izpolnitvi pogodbe. — Ako pa Vaše navedbe, da vam je prodajalec pokazal meje prodanega posestva, niso točne, odnosno ste prodali sečnjo v gozdu, katerega vam prodajalec ni pokazal, marveč ste morda le Vi pomotoma mislili, da tudi spadata k prodanemu posestvu, tedaj zadenejo posledice pomote Vas. Iz Vaše navedbe, da »ste slišali«, da spadata k posestvu dve parceli gozda, namreč izhaja, da niste sigurni, da bi bil to zatrjeval prodajalec sam. Ako pa prodajalec tega ni zatrjeval, ga ne morete prijeti za odškodnino. — V kolikor ste s kupcem sečnje dogovorili, da velja pogodba glede sečnje le, ako dobiti dovoljenje za sečnjo, ne boste mogli s pridom uveljavljati, da dovoljenja za sečnjo ne morete dobiti, ako ga ne morete dobiti le radi tega, ker niste lastnik predmetnega gozda. V slednjem primeru boste morali vrniti dvojno aro in plačati stroške opominov, v kolikor so bili potrebni. Plačilo nadaljnje odškodnine bi smel kupec od Vas zahtevati le, ako vam je preje dal primerni dodatni rok, v katerem bi mu naj Vi dovolili sečnjo ter vam hkrati zapretel, da bo sicer odstopil od pogodbe in zahteval od Vas plačilo odškodnine. — Plačilo odškodnine radi zakasnele izpolnitve pa kupec lahko zahteva tudi brez predhodne opozoritve. Seve mora višino škode in ev, izgubljenega dobička dokazati.

Obrazec viničarske pogodbe, ki ga je izdelala kr. banska uprava, je izšel in se dobi v prodajalnah Tiskarne sv. Cirila. — **Pripomba:** Vsebina pogodbe je po uredbi banske uprave torej veljavna. Vinarsko društvo je predložilo svoj osnutek, ki se pa ni upošteval. Pri tisku pogodbe ni moglo Vinarsko društvo nič izpreminjati, dalo je le svoje mnenje, koliko praznega prostora potrebujejo posamezna zaglavja. Občine so bile sicer vprašane, koliko teh pogodb potrebujejo, toda nakup istih je povsem prost in ni to nikak monopol, zato lahko kupujete brez skrbi naše Viničarske pogodbe. — Tiskarna sv. Cirila.

Pod ceno prodana krava. Veljavnost kupčije? K. A. Ste lastnica krave, ki je zdrava in niste imeli namena jo prodati. Prišel pa je nek živinski nakupovalec ter Vas je z zatrjevanjem, da je krava bolna ter da bodo cene živine padle, premotil in pripravil do tega, da ste mu kravo prodali in to pod ceno, kar ste pa Vi sprevideli šele takrat, ko ste iskali drugo kravo za nakup. Radi tega smatrate kupčijo za oduroško in krave nečete izročiti nakupovalcu; pripravljene ste raje vrniti aro in jo celo podvojiti. — »Oderuške« pogodbe so res neveljavne, vendar dvomimo, da bi sodišče smatralo, da je šlo za tako izrabljanje Vaše nevednosti in nezkušenosti od strani nakupovalca, kakor jo zahteva zakon kot pogoj neveljavnosti. V kolikor je namreč nakupovalec zatrjeval, da je krava bolna, Vam ni trebalo verjeti mu, saj ni živinozdravnik in ste morali svojo kravo sami dovolj poznati. Zatrjevanje, da bodo prodajne cene padle, pa se navadno smatra za navedbe, ki so pri pogajanjih običajne. — Bolj določno je urejeno izpodbijanje kupoprodajne pogodbe radi prikratbe nad polovico prave vrednosti. Ako namreč ne znaša dogovorjena kupnina niti polovico prave vrednosti krave, smete od pogodbe odstopiti. Kupec more pogodbo vzdržati v veljavi le, ako doplača razliko do prave vrednosti. — V slučaju, ako prikratka nad polovico ni podana, Vam svetujemo, da se s kupcem na kak način skušate poravnati. Ni namreč gotovo, ali bi v pravdi zmagali Vi.

Bik dvakrat prodan. K. M. Prodali ste bika z dogovorom, da ga kupec prevzame v teku enega meseca. Kupec se v tem roku ni oglasil, narkar ste Vi bika prodali drugemu kupcu. Sedaj pa se je oglasil prvi kupec, ki trdi, da je živinčič njegovo in Vam grozi s tožbo. — Živinčiče sicer ni last prvega kupca, ker je za pridobitev lastnine potrebna tudi izročitev prodanega predmeta, vendar pa Vi niste pravilno postopali. Morali bi prvemu kupcu, potem ko ni v dogovorjenem roku prevzel bika, dati primeren dodatni rok za prevzem ter mu hkrati zapretiti, da boste sicer odstopili od sklenjene pogodbe. Ker tega niste storili, marveč bika kratko malo prodali naprej, ima prvi kupec pravico, da zahteva od Vas izročitev bika. Ako Vam ne bo mogoče dobiti bika od drugega kupca nazaj, boste morali prvemu kupcu plačati odškodnino radi neizpolnitve pogodbe. Pod odškodnino se v predmetnem primeru, ko gre na Vaši strani za očitno malomarnost, razume povračilo prave škode in izgubljenega dobička. Višino prave škode in izgubljenega dobička bi moral kupec v eventualni pravdi seve dokazati. — Po gornjem se boste morali s prvim kupcem na kak način poravnati, ker se v pravdo ne kaže spuščati.

Kupljene parcele prodane na dražbi, ker niso bile odpisane. V. B. Pred 28 leti ste kupili štiri zemljiške parcele. Leta 1928 ste sestavili kupoprodajno pogodbo, dali legalizirati podpise na sodišču, prijavili pogodbo davčni upravi, plačali v redu vse takse in pristojbine in Vam je takrat zemljiškoknjižni uradnik na vprašanje, ali je še kaj treba storiti, odvrnil, da je že vse popolnoma v redu in da so navedene parcele Vaša last. Sedaj pa je prišlo posestvo, h kateremu so parcele pred nakupom spadale, na javno dražbo ter je bilo posestvo prodano z od Vas kupljenimi parcelami vred, kajti te parcele še niso bile odpisane od prodajalca na Vas. Dan pred dražbo

ste sicer na sodišču zahtevali, naj se od Vas kupljene in že 28 let v miru uživane parcele izločijo iz prodaje, odnosno izvršbe, a je sodnik Vašo zahtevo zavrnil. — Vaša dolžnost po sklenitvi kupoprodajne pogodbe je bila, da pri zemljiškoknjižnem sodišču predlagate odpis kupljenih parcel od prodajalčevega posestva in prepis na Vas kot kupca. Zemljiškoknjižni uradnik za eventualne napačne informacije in pravne pouke ter za to, da Vas ni poučil, da je treba predlagati prepis kupljenih parcel v zemljiški knjigi na Vaše ime, žal ne odgovarja, odnosno ga ne morete tožiti na plačilo odškodnine. Odškodnino bi Vam moral plačati prodajalec, ker je bil on obvezan skrbeti tudi za zemljiškoknjižni prenos prodanih parcel na Vaše ime — razen, ako ni

bilo dogovorjeno, da zemljiškoknjižno izvedbo predlagate lahko tudi Vi in bi bila v slednjem primeru podana deljena krivda ter bi morali polovico škode sami trpeti. — Kupec, ki je posestvo izdražil na javni dražbi, je postal lastnik tudi predmetnih štirih parcel in ni dolžan jih Vam izročiti. Le v primeru, ako bi se Vam posrečilo dokazati, da kupec ob času dražbe ni bil v dobri veri, da so vse parcele res last zavezance, čigar posestvo je bilo na dražbi, bi mogli zahtevati, da kupec dovoli prepis predmetnih parcel v Vašo last. Ali ste kupca pred dražbo ali vsaj pri dražbenem naroku opozorili, da so štiri parcele Vam prodane že pred 28 leti? Ali je morda kupec od koga drugega (zavezance — prejšnjega lastnika ali sodnika) to zvedel?

Našim malčkom

Cigančkova ljubezen do matere

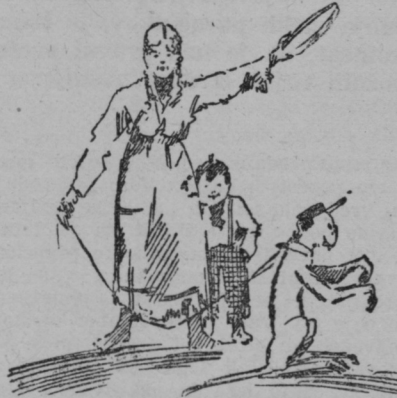
Ciganček Vanko se je na vse zgodaj zbudil. Zvezde so ugašale. V grmovju so se budile ptice. Ciganček je zlezl iz šotoru k ognjišču in razpihal pepel. Na žerjavico

je naložil polena in pristavil lonec, da bi voda zavrela, preden mati vstane.

Deček je sedel pri ognju in razmišljal. Pred njegovimi dušnimi očmi se je vrstila iz preteklosti slika za sliko:

Prav majhen je še bil, ko sta hodila z materjo po zapuščeni cesti. V neki vasi sta tolkla po bobnu in opica Marko je plesala, delala poklone, se spakovala in ponesemala ljudi. Okrog njih se je zbralo

mного ljudi. Nekateri so metali drobiš v boben. Tedaj je njega nekdo sunil z okovanico palico med rebra. Zastokal je in se zgrudil. Zavedel se je v materinem naročju, sredi prostrane jase, okrog katere so visoke smreke pošumevale pesem o svobodi.

»Sinček, ali te zelo boli!« ga je nežno vprašala. Iz oči so ji vrele vroče solze.

»Boli, a ne hudo! Kmalu bom zdrav. Zakaj jočeš, mama?«

»Jočem, ker je svet tako hudoben. Jočem, ker si moj otrok in obsojen na večno potikanje. Do smrti se boš potikal in hudobni ljudje te bodo preganjali... Odnesla te bom globoko v gozd in ti postlala mehko posteljico iz maha in listja. Ko ozdraviš, bova odšla naprej iskat srečo. Ded mi je pravil, da je nekje dežela brez bridkosti. Njegove gosli ti bom dala in ko boš zaigral, bo pela vsa narava okrog tebe.«

Mati je storila kakor je obljubila. Vanko jo je ljubil, čeprav se mu je v mladi duši često vzbujal bes, kajti mati ga je vzgajala v mržnji proti vsem, ki niso bili ciganskega rodu. Skupno sta kradla po vaseh kokoši ter goljufala lahkoverne kmetice...

Ta hip, ko je hladno jutro dihala skozi vejevje in ko je zaplapolal plamen pred šotorom, je v bolečinah zastokala Vankova mati.

Fantku je bilo tesno pri srcu. Slutil je, da bo kmalu stopila smrt skozi špranje v šotoru in on bo ostal sam v mračnem gozdu.

Ko se je sonce dvignilo na obzorju, je mati res izdihnila. Vanko je klečal ob njej in njegovi drobni prstki so brenkali po strunah starih gosli, a po rjavem obrazu je polzela solza za solzo.

V temnem gozdu je ob belem dnevu skovikal skovir.

(Konec)

„Slov. Gospodar“ stane:
za vse leto 32 din, za pol leta 16 din, za četrt leta 9 din.

Nov redilni prašek za prašiče. Za 1 prašiča zadostuje samo 1 zavitek za 6 din. Poštnina povzete za 1, 2, 3 ali 4 zavitke 6 din, od 5 zavitkov naprej 12 din.

Moštna esenca Mostin za izdelovanje prvovrstne zdrave domače pijače. 1 steklenica za 150 litrov 20 din. Poštnina povzete za 1 ali 2 steklenici 15 din.

JABLIN

za izdelovanje domače pijače brez dodatka pravega sadjevca. Zavitek za 50 litrov 20 din, s poštnino 26 din.

Prašek za pitanje goveje živine. Pospešuje močno rast in hitro zdebelenje govedi in telet. Veliki zavitek 10 din. Poštnina povzete za 1 zavitek 6 din, za več zavitkov 12 din.

Prašek za pomnožitev in izboljšanje mleka pri kravah ter izvrstno hranilno in redilno sredstvo. 1 zavitek 10 din. Poštnina povzete za 1 ali 2 zavitka 6 din, od 3 zavitkov naprej 12 din.

Konjin povečava pri konjih apetit, jih vzdržuje v bistre ter preprečuje najpogostejše konjske bolezni, posebno katar 1 zavitek 10 din. Poštnina povzete za 1 ali 2 zavitka 6 din, od 3 zavitkov naprej 12 din.

Pravi Redin, Govedin, Mlekin, Konjin ter Mostin se dobi samo v zavitkih z gornjimi slikami in ga prodaja samo

Drogerija KANC,
Maribor,
Slovenska ulica

Zaloga v Celju:
Trg. Loblner,
Krajca Petra cesta 17

Zaloga v Ptuj:
Drog. Skočir,
Slovenski trg 11

Av gust šenoa:

Berač Luka

Povest iz vaškega življenja

»Ugarkovič!« pošepne nekdo iz vrbovja.
»Lahko prideš!« odgovori tiho cigan, »kdo si?«
»Mikica. Pojdi sem!«
Cigan skoči v grm.
»Daj osem forintov,« mu ponudi Ugarkovič dlan.
»Dam. Počasi. Živina je poginila.«
»Vem. Gospoda je bila v vasi.«
»Da.«
»Modra gospoda. Kuga je bila v hlevu.«
»Ni in vedo, da ni.«
»Kaj? Bog ali vrag? Daj osem forintov.«
»Dam, ali počakaj. Ti si zabodel živino z zastrupljenim šilom.«
»S šilom!« osupne Ugarkovič in seže hitro v žep.
»Vraga!« nadaljuje ves besen, »padlo mi je iz žepa.«
»Gospoda ga je našla v hlevu.«
»V hlevu? K vragu?« škrtne Ugarkovič.
»Ti si bil v hlevu?«
»Bil sem, kum!« šepne cigan.
»Kako? Bil je zakljen.«
»Briga se cigan za ključ in ključavnico.«
»Povej, kako?«
»Kaj je treba tebi vedeti, kako? To ni najina pogodba. Živina je poginila. Cigan je izpolnil kumovo željo. Daj osem forintov.«
»Ne dam,« reče pisar.
Cigan zadržati od jeze.
»Toži me!« se zasmehi pisar.
Ciganu se je zapletel jezik. Čez nekaj časa izpeha nekaj ciganskega skozi zobe in reče potihom:
»Vaš duhovnik pravi, da je prišel Sin božji skozi zaprta vrata. Kar zmore Sin božji, zmore tudi cigan. Baba mi pove, za kaj gre. Ne da se pokrižaš, znal je cigan, kako je treba, kum! Ponoči se je priplazil do hleva. Do močnega, bogme močnega. Skozi vrata ne moreš, tam je žabica, tu pes. Skozi senik ne moreš, strop je močno zbit. Treba zadaj skozi steno. Prišel sem prvo noč, izvlekel sem en klin, prišel drugo noč, izmaknil sem drugi in tretji klin, a četrtič sem iztrgal ključavnico. Sreča moja! Široka pot. Priplazil se je cigan skozi vrata in sunil z zastrupljenim šilom eno živinčce za drugim. Izginiti mora. Katra je skuhalala strup. Nato se povleče iz hleva in porine nazaj ključavnico, in jo pritrudi s klini, hlev je bil cel. Ej, kaj žabica in ključavnica! Ej, kaj psi in ljudje! Ej, kaj modra gospoda! Modrejši je cigan. Tako je bilo, kum! Daj osem forintov.«
»Čuj, kum, ti si pravi obešenec.«
»Naj bom obešenec, samo da ne visim. Daj!«
»Na!« reče pisar in mu da novce. Ugarkovič jih prešteje in reče:
»Dobro je! Pošteno si plačal. Če rabi kum še kaj, on ve, kje je moja koča.«
»Varuj se, Ugarkovič, sodišče bo iskalo krivca. Sodnija ima dober nos. Boljše je, ako te nekaj časa ne vidijo v tem kraju.«
»Eh, nagnal bom zajca na desno, a zajec bo tekel na levo.«
»Kam hočeš?«
»Nekam za Vrapče, kum, v goro. Lahko noč!«
»Lahko noč!«
Cigan je izginil iz grma, a pisar je krenil nazaj proti vasi. Hodil je naglo, kakor bi ga kdo podil. Gledal na desno, gledal na levo. Nikjer žive duše. Samo je bilo treba še prehoditi poljsko pot do vasi. Pisar skoči preko jame na cesto, a v tem trenutku se prikaže izza vrbe senca človeka in vikne:
»Stoj!«
Pisar se trese in izjeclja:
»Ti Luka? Odkod?«
»Odkod ti?«
»S posla. Plačal sem dolg. Ej, saj veš!«
»Znam, radi Martina, jeli?«
»Kdo ti to pravi? Nisem te videl podnevi v vasi.«

20

»V mestu sem slišal, da je podavila Martinu kuga vso živino, a v vasi sem zvedel, da ni bila kuga, pa sem se takoj spomnil, biti če nekdo kakor kuga — biti če Mikica.«
»Pogodil si, da, Mikica. Kaj ne, dobro?«
Berač je molčal nekaj časa, nato odgovori:
»Dobro.«
»Sedaj bo Martin bolj mehek.«
»Morda.«
»O, ni še to vse, samo čakaj!«
»Kaj je?«
»Ne povprašuj po tem, to je moj posel.«
»Varuj se, da ne bo prehudo. Moglo bi te veljati glavo.«
»Ne brigaj se zame, ampak samo za Maro.«
»Za Maro! Za Maro!« ponavlja berač in po glasu se je zdelo, da se trese. »Da, da! Delaj, kar znaš. Dobro je bilo, dobro.«
»A kaj te je zaneslo sem?«
»Tebe sem čakal.«
»V temni noči?«
»Da.«
»Zakaj?«
»Ali si tožil kmete?«
»Nisem vseh.«
»Vse toži! Si li čul? Takoj! Jutri zjutraj pojdi v mesto. Evo ti novce za strošek.«
»Dobro je,« reče Mikica, »pospravi denar v žep, hočem. Koliko časa jih nameravaš čakati?«
»Niti trenutka. Naj se sodi, kakor je v zakonu.«
»Kaka je to stiskalnica?«
»Blizu je čas. Volili bomo. Rekli so mi v mestu, bo denarja kakor blata.«
»A da? Kdaj?«
»Skoraj. Kaj pravi Janko o kmetih?«
»Eh, veš, kakšni so, vsakemu pravijo da, od vsakega pijejo in sprejemajo denar, a kljub temu ne veš, ali so z dušo tvoji. Mnogi grejo za Martinom. Treba bi bilo njega pregovoriti. Mateja Pavlekoviča že imam v torbi.«
»Bi li mogel ti pridobiti Martina?«
»Ne. Trda glava je. Tega ne boš pridobil ne ti, ne jaz, nad njega bi moral priti nekdo višji.«
»Čakaj! Čakaj! Grem jutri s teboj v mesto. Poslal mu bom na vrat gospoda, ki nekaj več pomeni nego ti in jaz.«
»Hočeš li ves denar vzeti od kmetov?«
»Ko izvolimo bedake, da!«
»Ali je taka sila?«
»Je. Hočem postati pošten kmet. To sem ti že povedal.«
»Dobro! Pojdiva v vas. Pozno je,« reče Mikica, »a v duši ga je nekaj kuhalo radi Luke, kar ni bilo dobro.«
Ko je ležal v svoji kamri, se mu je vrtelo marsikaj po glavi. Napol bedec, napol dremajoč, je videl marsikatere čudne slike. Videl je Luka kot poštenega kmeta. Berač je sedel pred svojo hišo mirno pušec. Lepo oblečen, počesan, obrit in umit. Obraz mu je poln, zadovoljen. Lukova hiša je lepa, bela, dvorišče polno perutnine, koruznik poln rumenega klasja, sena preveč za senik, v kleti vina za sto pijanih grl, a iz hleva se oglašajo krave. Sedaj gre iz Lukove hiše žena — Mara, a Luka jo objame. Luka je brihten in zvit kmet. Mikico grize kača za srce. Vidiš, vidiš. Ta zadnja duša na svetu bo dobro jedla in pila, sladko spala, po svoji volji ljubila, on bo pošten in čist. Ne bo se on brigal za jutrišnje delo, da mu ne bo treba mučiti pameti, da izcigani iz tujega žepa novce, ne bo gladoval in ne bo ga zeblo. A jaz? Jaz bom ostal kar sam. Kaplja na listu, katero lahko odpihne vsak veter, berač, kateri se potika po vseh kotih, ki je in ni. Da, da, oni berač me bo še gledal preko rame, mene, ki sem pismen človek, kateri zna, kako je v svetu. Zakaj se zamore izkopati berač, zakaj se ne morem jaz? Ker ima denar, a jaz ga nimam. On, da se mi še posmehuje! Ne, ne in sokrat ne, to se ne bo zgodilo. Da vidimo, zakaj imam pamet!

(Dalje sledi)

Pred zahljučkom lista došle vesti

Domače novice

Se ubil pri padcu s šklednja. 64 letni Franc Kranjc s Tezna pri Mariboru je bil zaposlen kot cestni pometač pri mariborski občini. Že 9 let je hodil spat na škledenj gostilničarja Maksa Kolnika v Studencih. V noči od zadnje nedelje na ponedeljek pa mu je na šklednju spodrsnilo, padel je skozi svisle na betonska tla ter obležal mrtve.

Mladoletni Kajn. Zadnjo nedeljo proti večeru je prišlo pri Sv. Martinu pri Vurbergu do vse obsodbe vrednega zločina, kojega smrtna žrtev je postal 19 letni Matija Pečar, trgovski pomočnik pri Kcstanjšeku. Ta se je vračal iz krčme Toplak, ko mu je prišel naproti Kcstanjšekov pastir, 19 letni Mirko Petek. Pečar je nagovarjal pastirja, naj se vrne z njim h gospodarju. Prišlo je do prepira ter ruvanja. Petek je potegnil nož in je tako hudo zabol Pečarja v prsa, da se je ta zgrudil smrtno zadet in je na mestu izkrvavel. Mladoletni Kajn se je po zločinu skrtil neznanu kam.

Maistrovi borci pozor! V nedeljo, 12. novembra 1939, ob 10. uri dopoldne se vrši v prostorih hotela »Balkan« v Slovenski Bistrici tovariški sestanek vseh onih borcev, ki so se v prekratni dobi leta 1918-19 udeležili Maistrovih akcij za osvoboditev naše severne meje.

Podlegla poškočbam. Med postajama Šmartno ob Paki in Polzele je pred nedavnim oplazil vlak 79 letno prevzičkarico Marijo Hočvar iz Podgorja, katero so prepeljali koj v celjsko bolnišnico, kjer je podlegla poškočbam.

Pri padcu s prvega nadstropja si zlomil nogo. V Novi vasi pri Sv. Marku niže Ptuja je padel s prvega nadstropja in si je zlomil levo nogo posestnik Peter Horvat.

Po dveh letih je dajal pred sodniki odgovor za zločin. Pred mariborskim sodiščem je bila 23. V. 1937 obsojena 23 letna Ana Petek iz Male Podgore v Prekmurju, ker je nagovarjala več moških, da bi nasilnim potom odstranili njenega moža. Njen glavni sokrivec, 24 letni Jože Magdič, pa je bil na sezonskem delu v Franciji, ko ga je nagovarjala za zločin Petkova. Po dveh letih se je Magdič vrnil iz Francije, kjer se je bil oženil, in je bil 6. nov. v Mariboru obsojen na 1 leto in 6 mesecev težke ječe.

Pri delu padel v Dravo in utenil. K našemu tozadevnemu poročilu od 1. nov. o smrtni nesreči ugotavljamo: Ponesrečeni ni Jožef Zelenko, temveč Stefan Zelenko, ni star 25 let, ni zidar-ski delovodja, temveč bi dovršil sedaj komaj 18 let starosti kot tesarski vajenec. Smrtno ponesrečeni ne zapuščata žene z majhnimi otroci, temveč žalujoče starše, sestro in dva brata.

Kaj čakate? Ali hočete zopet naročiti cenik šele potem, ko bo istega zmanjkalo. Pišite se danes trgovski hiši Stermecki, Celje po novi cenik in vzorce. 1573

Društvene vesti

Občni zbor Prosvetne zveze

Prosvetna zveza v Mariboru ima svoj občni zbor v četrtek, 16. novembra, v dvorani Zadrudne gospodarske banke. Začetek ob 10. uri. Dan pred občnim zborom, v sredo, 15. novembra, se vrši narodno-obrambni tečaj Prosvetne zveze, ki bo v mali dvorani Zadrudne gospodarske banke ter se začne ob 10. uri. Vsako prosvetno društvo, zlasti pa ona iz obmejnih okrajev naj pošljejo na ta tečaj kakšnega delavnega fanta, ki bo potem prevzel odborniško mesto za narodno-obrambno delo v domači fari. Zeleti je, da se tega tečaja po svojih članih udeležijo tudi fantovski odseki. Za prenočišče in hrano bo preskrbljeno. Prijave udeležencev tečaja naj se pošljejo vsaj do 11. novembra. Direkcija drž. železnice v Ljubljani je z odlokom št. 27.188-I-39 dovolila udeležencem občnega zbora polovično vozno ceno, ki velja od 13. do 20. t. m. Udeleženci kupijo pri odhodnih postajah celo vozno karto do Maribora in železniški obrazec K-13. Karte v Mariboru ne oddajo, ker jim velja za brezplačni povratek. Na obrazcu K-13 jim bo Prosvetna zveza potrdila udeležbo na občnem zboru. Naknadno nas je železniška direkcija obvestila, da mora vsak udeleženec imeti za ugodnost polovične vožnje društveno člansko izkaznico s sliko, s katero se mora na vlaku izkazati.

Vsa prosvetna društva so v teh dneh v posebni okrožnici prejela vsa potrebna tozadevna navodila in tudi nekaj izvodov članskih izkaznic.

Sv. Miklavž na Dravskem polju. V nedeljo, 12. novembra, priredi Prosvetno društvo pri Sv. Miklavžu v šoli dramo v 3 dejanjih »Begunka« ob 3. uri popoldne in ob 7. uri zvečer. Prijatelji naše prosvete vjudno vabljeni.

Sv. Lenart v Slov. gor. Prosvetno društvo »Zarja« pri Sv. Lenartu v Slov. gor. bo na lenarško nedeljo, dne 12. t. m., na splošno željo ponovila v društvenih prostorih po večernicah pravilčno igro »Sneguljčica«.

Sv. Urban pri Ptuju. Fantovski odsek in Dekliški krožek se tudi pri nas prav živahno giblje, čeravno imamo nasprotnike, a se jih ne ustrašimo. Vsako nedeljo imamo redne sestanke pod vodstvom g. župnika in gđc. učiteljice, ki nas vodita k pravi poti krščanskega življenja. Sporočamo z velikim veseljem, da je stopilo med nas nad 30 mladenk in tako pomagajo vršiti veliko nalogo, ki nam jo nalaga sv. Cerkev in naš čas, ki jo od nas pričakuje slovenski narod.

Naši rajni

Slomšekova birmanka umrla v starosti 86 let. Dne 1. novembra 1939 je umrla pri svojem sinu Jožefu v Mariboru, Radvanjska cesta, Julijana Pivec, rojena Fras, iz Spod. Gasteraja pri Sv. Juriju v Slov. gor. Bila je vdova po umrlem Jožefu Pivcu, posestniku v Sp. Gasteraju. Rajna je bila od svetniškega škofa Slomšeka birmanka, ko je bila kot mala deklica pri svojem stricu v Mariboru. Učakala je lepo starost 86 let. Iz krščanske hiše Pivčeve je pobožna žena in skrbna mati vzgojila tri sine in dve hčeri, ki so vsi preskrbljeni. Njen pogreb, ki se je odlikoval z veliko udeležbo sorodnikov, znancev in sosedov, je vodil radvanjski g. kaplan, ki je rajno večkrat obiskal v boleznih. Priporočamo rajno v molitev in spomin. Draga mati in babica, počivaj v miru in sveti naj Ti večna luč!

Sv. Anton v Slov. gor. V mariborski bolnišnici je umrla L. a. h. Katarina, roj. Roškar iz Peščenega vrha v starosti 36 let. Zapuščata moža in tri majhne otroke, kateri so sedaj brez matere. Imenovana je nečakinja č. sestre Teofile Roškar in č. sestre Kornelije Roškar. Bolehala je na posledicah želodčnega raka in bruhanja krvi. Naj v miru počiva, ostalim pa izrekamo sožalje.

Dopisi

Negova. Poročila sta se v nedeljo, 29. X., g. Ploj Joško, posestnik, in Kozar Mira, gostilničarska hčerka, oba iz Negove. Novoporočencema čestitamo in želimo obilo sreče!

Sv. Jurij ob Fesnici. Dve leti sta minuli od ustanovitve našega Prosvetnega društva. Dve leti dela sta za nami. Trnjeva in težka je bila ta pot in kdor je poznal takratne razmere v našem obmejnem kotu, nam mora, pa hotel ali ne hotel, priznati velik uspeh. Vkljub vsem težkim razmeram in vsestranskim zaprekam smo trdovratno orali ledino in razmajali smo vse, kar se v št. Juriju za našo setev razmajati da. To je bil naš prvi cilj in s ponosom ter zadoščanjem gledamo na svoj uspeh, ki smo ga v teh dveh letih v polni meri dosegli. Kljub vsej naš delavnosti in idealizmu pa se še vedno borimo s težkočami, ki so usojene vsakemu početnemu društvu. Društvenih prostorov, ki so pogoj vsakega društvenega delovanja, nimamo. Toda naši fantje niso ostali maledužni. V župniški hodnik so postavili knjižnico, jo uredili in izpopolnili tako, da je danes vzor podeželskih knjižnic. Na dramatično so se vrgli naši fantje od vsega početka, a tukaj so zadeli v živo pri naših nasprotnikih. Čudimo se, da so nam tukaj nastavili ovire ljudje, ki jim je bila zaupana vzgoja mladine ob meji, ljudje, ki naj bi ustvarili nov slovenski rod.

Za dvorano in oder, ki je zaprašen sameval, je šlo. Vse polno je bilo izgovorov. Fantje so bili strpni. Počakajmo! Morda pa vendar odnehajo. Naštudirali so drugo igro. Spet nič. Pa se je eden od njih ojunčil in vprašal, kdo ima vendar besedo nad tem odrom? Mar ga ni šentjurski kmet gradil?! In odnehali so. Ob drugi obletnici našega Prosvetnega društva smo dali na oder Finžgarjevo »Verigo«. S kakim zanosom in ognjem so igrali

naši fantje! Toliko zadovoljstva in odobravanja od strani našega obmejnega ljudstva že dolgo ni bilo. Vsak dan se mi zdi lepša ta igra. Saj je simbol sprave, ki je šentjurju toliko potrebna, se je oglasil eden od naših vrlih igralcev. Pred tednom smo bili z »Verigo« v gostih Prosvetnemu društvu v Slivnici pri Mariboru. Dvakrat smo jo uprizorili ob nabito polni dvorani in vse bi naša dekleta in fantje razumeli, ker na številni obisk so se že v št. Juriju navadili, le nad tisto prisrčnostjo in pozornostjo, ki smo je bili deležni od strani tamkajšnjega šolskega upravitelja, smo bili prevzeti, ker to je bilo za šentjurčane nekaj novega, za nas nedovzetnega...

Šmartno ob Paki. Za šmartinsko nedeljo bo letošnja Martinova trikrat slovesna, saj bomo poleg vsakoletnega »žeganja« sprejeli novega gospoda župnika, ko nas je pred pol letom zapustil in odšel po svoje zaslužno plačilo prerano umrli gospod dekan Karol Presker. Ta dan prevzame našo župnijo gospod Franc Časl, dosedaj župnik pri Svečini nad Mariborom, in s tem bomo zopet dobili pastirja, ki nas bo vodil k večnemu Pastirju. Tretja slovesnost bo pa, ko bomo prvokrat videli uresničene sanje dolgih let — v novem »Našem domu«, katerega smo šele letos začeli graditi, bo vsa katoliška mladina prvokrat nastopila v bogati in vestno pripravljene slavnostni akademiji. Tako bo kronan trud in obilno poplačane žrtve celega leta, ko je vsa fara brez razlike voljno prihitela na pomoč ob vsaki priliki potrebe, pa če je še bilo treba lep spomenik, ki bo poznim rodovom pričal o njihovi nesebičnosti in razumevanju nalog, ki jih sodobni čas stavlja katoličanom. Zato gotovo ne bo nobenega od blizu, ki bi ta dan ostal doma. Trojna slovesnost vabi tudi vse daljne prijatelje, da ta dan pohitijo v lepo šmartno ob Paki.

Važen znak za dvig cene živine

Med »Kmečko trgovino« poročamo, da vsi znaki kažejo, da se bo cena živine dvignila. Kot važen predznak za dvig cen živine je nenaden skok cen kožam, ki so se kar čez noč dvignile za 20 %. Istočasno s kožami se je dvignila tudi cena loja, kar vse kaže, da bo cena goveje živine v najkrajšem času zadovoljiva, pa čeprav mesarji z ozirom na pomanjkanje krme pravijo drugače. Zato se naj nikdo ne prenagli s prodajo živine, posebno pa naj živine ne da v brez-cenje.

MALA OZNANILA

SLUŽBE:

Iščem viničarja za srednje veliko posestvo, mora imeti 4—5 delovnih moči. Poizve se M. Vrbl, Ptuj, Srbski trg 8. 1678

Viničarja (4 ljudi, od teh 2 možka), če mogoče z lastno kravo, sprejme Egger, sedlar, Maribor, Gosposka ul. 1666

Iščem službo viničarja v okolici Maribora. Smo tri delovne moči. Košaki 14, Maribor. 1667

Dekle, pridno, pošteno, bi se rado izučilo za šiviljo. Štern Angela, Kopivnik št. 8, p. Fram. 1668

Služkinja, samostojna, se išče k trem osebam v Celje. Ponudbe je poslati pod »Zanesljiva« na upravnništvo Maribor. 1669

POSESTVA:

Proda se malo posestvo na Gibini števil. 1, p. Andraž v Slov. gor. 1671

RAZNO:

Pri »Starinarju«, Zidanšek, Koroška c. 6. Velika prodaja ostankov raznih tovarn, žameta, barhenta, oksforta, belo, plavo, rjavo platno, kovane čevlje od 58 din naprej. Ženske in moške srajce, predpasnike, gate, otroške obleke za deklice in dečke, pletene jopice. Moške obleke, ženske plašče. Hubertuse vseh velikosti. Omare, postelje. 1672

Zaradi elektrifikacije prodam bencinski motor, 5 k. s. Ločičnik, Rošpoh, Maribor. 1670

Rekli so mi, da naj kupim samo v Manufakturi Grajske starinarne, Maribor, Vetrinjska 10, kjer je zares najceneje. 1674

MALA OZNANILA

Cenik malim oglasom.

Vsaka beseda v malem oglasu stane Din 1.— (Prekliki, Poslano, Izjave pa Din 2.— za besedo.) Davek se zaračunava posebej do velikosti 20 cm² Din 1.—, do velikosti 50 cm² Din 2.50.— Kdor inserira tako, da ne pove svojega naslova, ampak mora zbirati uprava lista prijave, doplača še Din 5.—. — Mali oglasi se morajo brezizjemno plačati naprej, sicer se ne objavijo. Kdor hoče odgovor ali naslov iz malih inseratov, mora priložiti znamko za Din 2.—, sicer se ne odgovarja.

SLUŽBE:

Službo kolarskega pomočnika iščem. Vranjek Franc, Družmirje 68, p. Šoštanj. 1646

Sprejemem dva fanta, zdrava, poštena, ki bi se izučila mlinarske obrti. Plača na mesec 100 din in oskrba v hiši. Trančar Franc, valjni mlin, Sv. Bolfenk v Slov. goricah. 1652

Na viničarji sprejemem zakonski par (ne prestar) kot stanovanjska najemnika. Dogovori ustmeno. Vpraša se v trgovini Jos. Pirich, Maribor, Aleksandrova cesta 21. 1651

Sprejemem hlapca za krave in dekle za svinje. Zorčič, mlin, Ptuj. 1656

Ofer, dve delovni moči, ki razume tudi vino-građno delo, brez otrok, po možnosti znanje nemščine, se sprejme. Rogina, Slivnica pri Mariboru. 1658

Iščem pridnega hlapca h konjem in za vsa kmečka dela. Vešnik Anton, Zg. Hoče 28. 1659

Kuharico za št. Iij v Slov. gor. sprejme Peter Miovič, Maribor, Aleksandrova cesta 57. 1663

Pošteno dekle, ki zna molziti in svinje krmiti. sprejme takoj Konrad Kurnig, gostilna, Vitanje. 1664

Sprejemem takoj vestnega in poštenega majerja. Ponudbe na naslov: Krajnc Franc, Ptuj, Zg. Breg 45. 1665

Sodarske pomočnike sprejme pri dobri plači in vsej oskrbi Franc Repič, sodar, Ljubljana, Trnovno. Nastop takoj. 1639

POSESTVA:

Prodam dve mali posestvi, kjer se lahko redi krava. Cena vsako 15.000 din. Anton Čuček, Lemberg, Podplat. 1645

Prodam električno žago na prometnem kraju. Hlep, Zg. Sv. Kungota. 1654

Prodam posestvo 3 oralov, zidana hiša, tri sobe, kuhinja, z lepim gospodarskim poslopjem, pol ure od Pragerskega. Vprašati: Tezno, Levstikova ulica 11. 1653

Prodam radi premetitve novo in staro nadstropno dvanaeststanovanjsko hišo na periferiji Maribora ob glavni ulici z velikim vrtom. Letni donos 85.000 din. Dopisi na upravo »Slovenskega gospodarja« pod »Rentabilno 1650«.

Zidana hiša s trafiko, gostilno, inventarjem, dva in pol orala sadonosnika, njivami, gospodarskim poslopjem, tik glavne ceste, železniške postaje, prodam za 60.000 din. Marija Zagradišnik, Poljčane, Lušečka 7. 1655

Prodam posestvo po ugodni ceni. Leskovar Ignac, Leskovec 40, Pragersko. 1657

RAZNO:

Papir za zavijanje (makulatur) dobite po 2 din za kg v Tiskarni sv. Cirila v Mariboru, Koroška cesta 5.

Novi pisalni stroj v kovčegu zamenjam za les ali drva. Ledinek, Maribor, Gozdna ul. 1662

Kište za sadje in krompir poceni dobite v Tiskarni sv. Cirila v Mariboru, Koroška c. 5.

Konjske koce, posteljne odeje, nogavice, perilo, obleke, predpasnike, dežnike, rute, blago za ženske obleke, perilo, posteljnino, volno za strojna in ročna dela, pletene obleke, vse vrste pletenine kupite najugodnejše v novi trgovini in pletilnici »MARA« A. Oset, Maribor, Koroška cesta 26 (poleg tržnice). 1486

POZOR! JESEN-ZIMA. Zavoljo preselitve trgovine prodajam zalogo po znižanih cenah, akoravno so cene zavoljo pomanjkanja volne in bombaža poskočile, Vam po lanskim cenah nudim in sicer: Paket Serija R 14—18 m kakor obče znano dobro uporabnih ostankov barhentov in flanelov za obleke in spodnje perilo 128 din. Reklamni paket serija K vsebina 18—22 m boljšega flanela v najlepši sestavi paket 130 din. Nadalje specialni paket ORIGINAL Kosmos D z vsebino 15—18 m Ia. barhentov in prvovrstnih flanelov za izjemno ceno 150 din. Paket serija Z 3—3.20 m dobrega sukna, za moško obleko, damski kostum, damski ali moški plašč in sicer: Z-1 130, Z-2 160, Z-3 200, Z-4 250, Z-5 300 din. Pri seriji Z-1—5 Vam dovolim celo 10 % popusta. Vsak paket poštnine prosto, pri dveh ali več paketih primeren popust. Neodgovarjajoče zamenjam! Izrabite ugodno priliko in pišite takoj; navedene cene veljajo samo tako dolgo, dokler zaloga traja. — Pričakujem cenjena naročila in beležim s spoštovanjem Razpošiljalnica KOSMOS, Maribor, Kralja Petra trg. 1529

Nogavice vseh vrst; oblačila moška, ženska, otroška; najnovejše, najcenejše v trgovini — pletilnici »MARA«, Pongračič, Celje, Slomškov trg 1 (poleg cerkve). 1533

Cunje, krojaške odpadke, star papir, ovčjo volno, dlako arovce, staro železje, kovine, baker, medenino kupi in plača najboljšo: Arbeiter, Maribor, Dravska ulica 15. 1000

Albumi, spominske knjige

v veliki izbiri in po ugodnih cenah

v Tiskarni sv. Cirila — Maribor, Ptuj

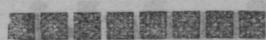

Oglasi

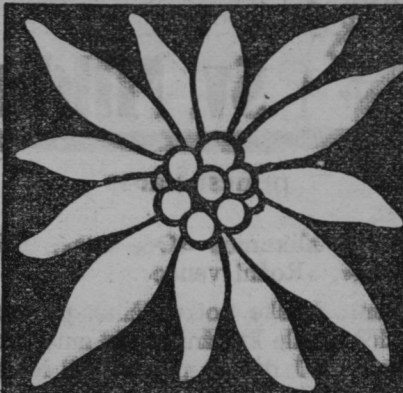
v »Slov. gospodarju«

imajo

najboljši uspeh!

MR. BAHOVEC

PLANINKA
ZDRAVILNI
CAJ

Kupim lahek kolesej za malega konja. Potokar, Velenje. 1648

Priporoča se Kupičič-eva drevesnica in trsnica na Ptujski gori! 1600

Vabilo na občni zbor Posojilnice v Frankolovem, r. z. z n. z., ki bo dne 19. novembra po rani sv. maši ob pol devetih v posojilnični dvorani s sledečim dnevnim redom: 1. Poročilo načelstva in nadzorstva. 2. Odobritev računskega zaključka za leto 1938. 3. Razpis gostilne in mлина na podlagi novih ponudb. 4. Volitev novega odbora. 5. Slučajnosti in prosti predlogi. Ako ta občni zbor ne bi bil sklepčen, se sklicje pol ure pozneje drugi, ki sklepa z vsakim številom navzočih članov. — Načelstvo. 1644

Ali se hočete svojega revmatizma, protina osvoboditi?

Trganje in zbadanje po udih in sklepih, otekli udje, skrivljene roke in noge, trganje, zbadanje in ščipanje po raznih delih telesa, pa tudi slabost oči so čisto posledica revmatizma in bolečin v kosteh, katere je treba odpraviti, ker se sicer bolečine še stopnjujejo.

1647

Nudim Vam

sredstvo, ki razkrajja sečno kislino, pospešuje izmenno snovi in izločevanje

domače zdravljenje s pijem.

Sredstvo je umetno pripravljeno strogo po naravi iz čudovitega zdravilnega vrzela, ki ga je podarila dobra mati narava.

Pišite mi takoj in dobili boste povsem zastopno poučno razpravo.

Poštno zbiralno mesto:

Ernst Pasternack, Berlin S.O.
Michaelkirchplatz Nr. 13, Abt. H. 288

Ljudska posojilnica v Celju

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

obrestuje hranilne vloge brez odpovedi po 4%, na trimesečno odpoved pa po 5%.

Izplačuje točno vse vloge stare in nove.

Dovoljuje posojila in trgovske kredite.

Sv. Miklavž

prinesi letos:

Dtrokom: slikanice »Oče naš«, »Zdrava Marija«, »Rožni venec«.

Šolarjem: šolske potrebščine, pa lepe povestice »Male knjižnice«, ki smo jim ceno znižali na 1 din za povest, ali lep molitvenik »Bogu hvala«.

Dijaštvu: nalivno pero, lep svinčnik, aktovko, razne knjige.

Fantom: lep žepni notes ali foto-album.

Dekletom: lepo sliko ali lep kip ali spominsko knjigo.

Možem: koledar »Slov. gospodarja«.

Ženam: naročnino za list »Kmečka žena«.

Če imaš pa letos kaj več sredstev na razpolago, pa kupi še kaj več! Vsega na izbiro dobiš v

Tiskarni sv. Cirila, Maribor-Ptuj

Izkoristite ugodno priliko!

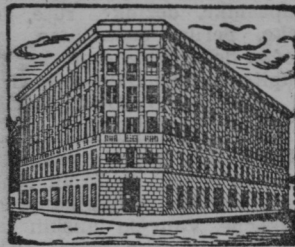
nepremočljivi **VOLNENI** hubertusi v vseh barvah din 275.—
zimske suknje (štucer), popolnoma vatirane din 225.—
zimske suknje iste s kožuho din 250.—
Fantovske obleke od 60.— din naprej, vsakovrstne moške obleke, hlače, perilo, pletene jopice, moške puloverje, vsakovrstno manufakturno blago po zelo znižanih cenah, flanel-odeje, dalje klot-odeje z zajamčeno belo vato po 100.— din, moške in ženske nogavice od 5.— din naprej, moške in ženske predpasnike po 12.— din —

dobite v modni in konfekcijski trgovini 1344

JURIJ KOKOL
Maribor, Glavni trg 24

nasproti glavne avtobusne postaje

Kupujte pri naših inserentih!

VZAJEMNA ZAVAROVALNICA V LJUBLJANI

ZAVARUJE:

**POŽAR
VLOM
STEKLO
KASKO
JAMSTVO
NEZGODE
ZVONOVE
ŽIVLJENJE
KARITAS**

Vsak slovenski gospodar zavaruje sebe, svojce in svoje imetje le pri naši zavarovalnici.

A B O Z A - H U B E R T U S I
A B O Z A - O B L E K E

ABOZA-prodajalne:

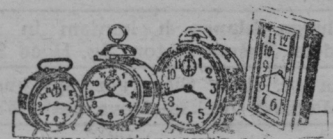
I. Preac, Maribor, M. Kotnik,
Glavni trg 13 Grajski trg 1

Novi vozni red!

veljaven od 28. oktobra 1939

Vozni red v lepi žepni izdaji stane samo 2 Din (po pošti je poslati naprej Din 2.50 v znamkah). Preprodajalci dobijo primeren popust. Naročila sprejema:

TISKARNA SV. CIRILA, MARIBOR.

Poročne prstane, ure, zlatnine

v veliki izbiri in najceneje

Budilke 39 din naprej, žepne ure 45 din naprej pri urarju

M. ILGER-JEV SIN
Maribor, Gosposka ul. 15

Zahtevajte brezplačni cenik.

Dekleta, žene!

Ročno delo je najlepša zabava v dolgih zimskih večerih. Veliko izbiri najlepših vzorcev za vsakovrstne namizne prte, posteljna pregrinjala, kuhinjske garniture, posteljno in drugo perilo najdete

v Cirilovi tiskarni, Ptuj, Slovenski trg 7,

kjer Vam jih predtiskamo na platno. Dobite lahko tudi že predtiskane prtiče in vsakovrstno prejico za izšivanje istih.

Denar naložite najbolje in najvarneje pri

Spodnještajerski ljudski posojilnici

Gosposka ulica 23

v Mariboru

Ulica 10. oktobra

registrovana zadruga z neomejeno zavezo.

Hranilne vloge se obrestujejo po najugodnejši obrestni meri.

Stanje hranilnih vlog Din 53,000.000.—.